

EESTI POSITSIOON PUHKUSESIIHTKOHANA SOOMES

1. SOOME ELANIKE VÄLISREISID
2. EESTIT KÜLASTANUD SOOME TURISTIDE JA ÜHEPÄEVAKÜLASTAJATE REISIDE ISELOOMUSTUS
3. SOOME TURISTID EESTI MAJUTUSETTEVÕTETES
4. SOOME ELANIKKONNA ARVAMUS EESTIST KUI PUHKUSESIIHTKOHAST

1. SOOME ELANIKE VÄLISREISID¹

Kulutused välisreisidele

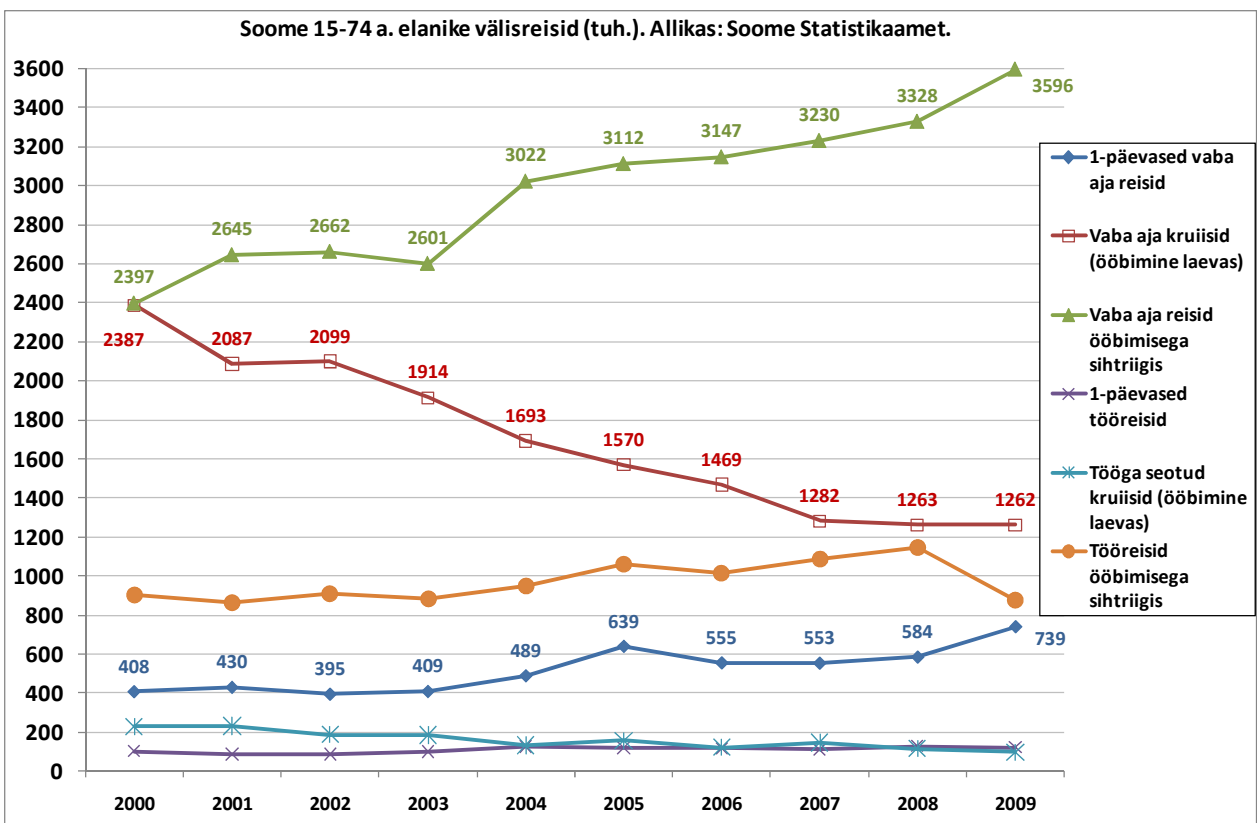
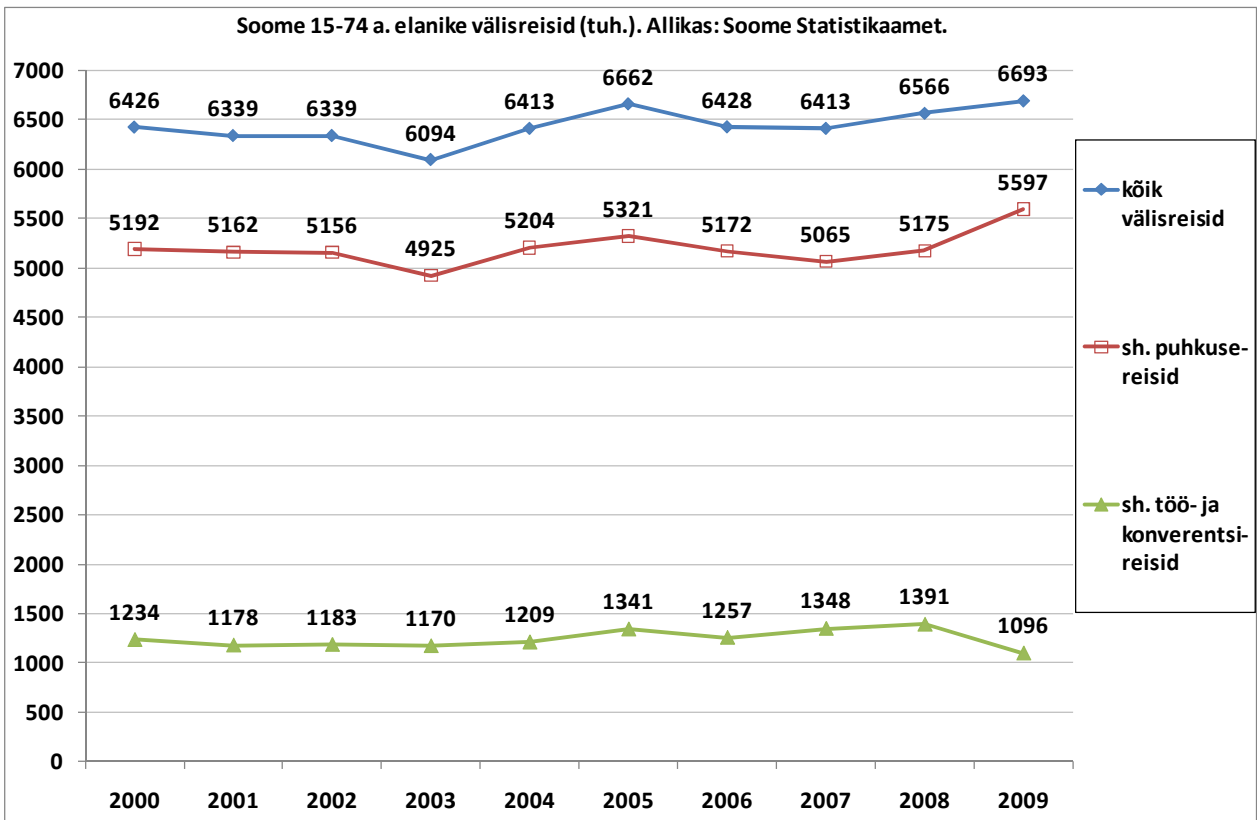
- Soome elanikkond kulutas 2009.aastal välisreisidel kokku 3,14 miljardit eurot ehk 49 miljardit krooni (ei sisalda rahvusvahelist transporti sihtkohta). Reisikulutused on viimastel aastatel aasta-aastalt kasvanud: 2009.a. kasvasid need 2,7%, 2008.a. 5% ja 2007.a. 6,8% (eelneva aastaga võrreldes).

Soome 15-74 aastaste elanike välisreisid reisi eesmärgi ja kestuse järgi

- Soome 5,35 miljonist elanikust on 4,04 miljonit 15-74 a. vanused. Järgnevalt on refereeritud selle vanusegrupi reisiuuringu tulemusi (allikas: Soome Statistikaamet).
- Soome 4,04 miljonit 15-74 aastast elanikku tegid 2009.aastal ligi 6,7 miljonit ühe- või mitmepäevast välisreisi, mis teeb keskmiselt 1,66 välisreisi ühe reisimas käinu kohta. Välisreisidest 87% ehk 5,83 miljonit sisaldasid ööbimist (kas sihtkohas või laevas).
- 6,7 miljonist välisreisist 5,6 miljonit (84%) olid vaba aja reisirid ehk puhkuserisid ja 1,1 miljonit (16%) tööga seotud reisirid (vt. järgnev joonis). 2009.a. vähenes tööreiside arv ja osatähtsus tunduvalt. **Kui kõigi välisreiside arv kasvas 2009.a. 1,9% ja puhkuseriside arv 8%, siis tööreisid välismaale vähenesid 21%.**
- Soome Statistikaameti liigitus reisi eesmärgi ja kestuse järgi näitab, et 6,7 miljonist välisreisist 54% moodustasid vaba aja reisirid ööbimisega sihtriigis, 19% vaba aja kruisid ööbimisega laevas, 11% ühepäevased vaba aja reisirid, 13% tööreisid ööbimisega sihtriigis, 1,8% ühepäevased tööreisid ja 1,4% tööga seotud kruisid, millel ööbiti laevas.
- Kui jälgida välisreiside pikaajalist arengut (vt. joonis), siis alates **2000.aastast on aasta-aastalt vähenenud vaba aja kruisid ööbimisega laevas** (2000.a. moodustasid nad 37% välisreisidest, 2009.a. 19%), **samal ajal on järjest kasvanud vaba aja reisirid ööbimisega sihtriigis** (2000.a. oli neid 37% välisreisidest ehk sama palju kui vaba aja kruise, 2009.a. 54%). Ka ühepäevaste vaba aja reiside arv on kasvanud, kuid mitte nii märkimisväärselt (2000.a. moodustasid nad 6% välisreisidest, 2009.a. 11%). Tööreisid ööbimisega sihtriigis perioodil 2000-2008 mõnevõrra kasvasid, kuid 2009.aastal vähenesid tunduvalt. Tööga seotud kruisid, millel ööbiti laevas, on kogu perioodi vältel olnud samuti langustrendis, nagu ka vaba aja kruisid. Ühepäevaste tööreiside arv on püsinud enam-vähem stabiilsena.

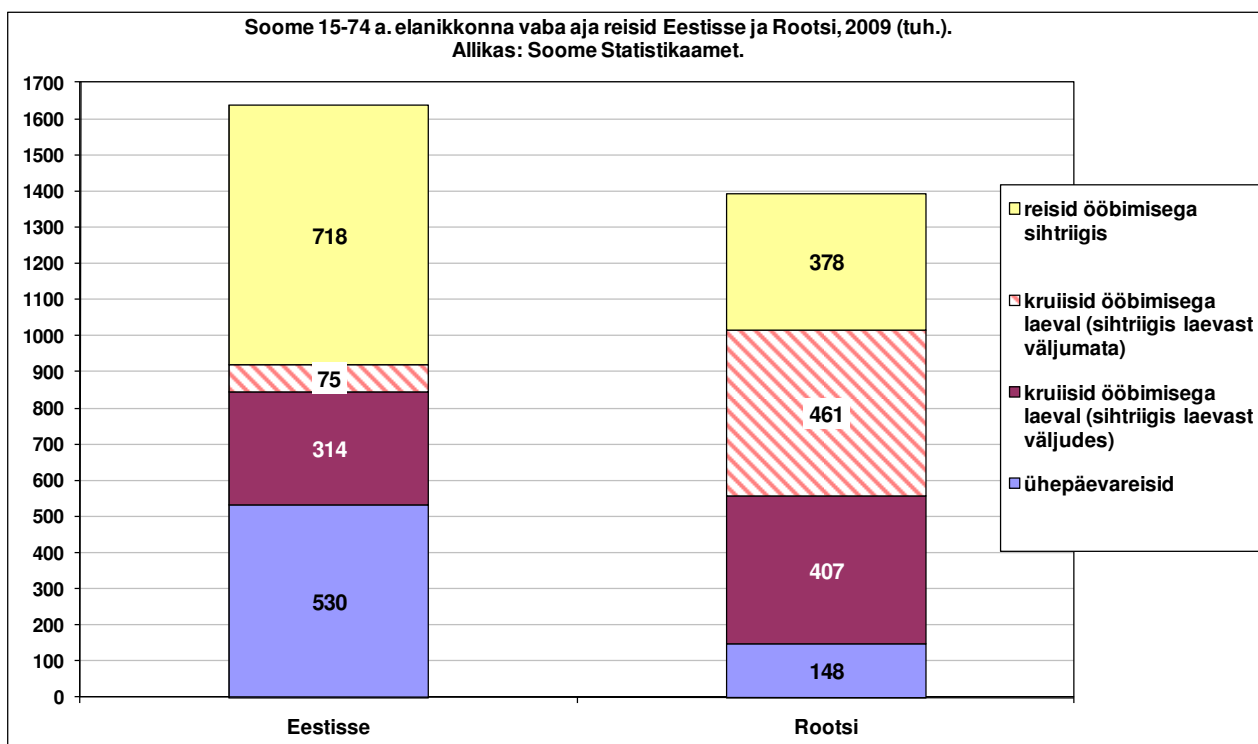
¹ Info reisikulutuste kohta hõlmab kõiki Soome elanike välisreise, kogu ülejäänud info välisreiside kohta hõlmab ainult Soome 15-74 a. elanikkonna välisreise. Soome Statistikaameti soomlaste välisreiside uuringut tehakse igakuise 2200 Soome elaniku telefoniküsitlusena, millel selgitatakse välja eelmisel kuul tehtud reiside arv ja reiside iseloomustus. Aasta jooksul reisimas käinud inimeste arv selgitatakse välja kord aastas tehtava uuringuga (tööjõu-uuringu lisa).

Reiside sihtkohad

- **Eesti on aastaid olnud soomlaste populaarseim reisisiht, kuid Eesti osatähtsus on aasta-aastalt vähenenud.** Kõigist välisreisidest tehti Eestisse 2000.-2002.a. 34%, alates 2003.aastast on Eesti osatähtsus aasta-aastalt vähenenud, jõudes 27%-ni 2009.a. Tööreiside sihtkohtade seas on Eesti osatähtsus vähenenud 20%-lt 2000.a. 14%-ni 2009.a., kusjuures eelkõige on vähenenud Eesti osatähtsus ühepäevaste tööreiside või ööbimisega kruiside hulgas. Vaba aja reisidest tehti 2000.a. Eestisse 37% ja 2009.a. 29%, kusjuures Eesti osatähtsus on vähenenud eelkõige vaba aja kruiside (ööbimisega laevas) arvelt. **Puhkusereisidest, millel ööbiti sihtkohas, tehti Eestisse 2000.a. 22%, järgnevatel aastatel Eesti osatähtsus veidi kasvas 26%-ni 2003.a. ning sealpeale on veidi vähenenud (2009.a. 20%).**
- Rootsi on aastaid olnud sihtkohtadest teisel kohal. Rootsi osatähtsus nii kõigist välisreisidest kui ka ainult vaba aja reisidest on aastate jooksul veidi vähenenud (28%-lt 2000.a 25%-ni 2009.a.) – peamiselt ööbimisega kruiside vähenemise tõttu.
- 2009.aastal olid Soome elanike vaba aja reiside peamised sihtkohad: Eesti (29%), Rootsi (25%), Hispaania (koos saartega 7%), Venemaa (3,3%), Itaalia, Saksamaa (mõlemad (3,1%), Kreeka (2,9%), Suurbritannia (2,5%) ja Tai (2,2%).
- **Kui Eesti ja Rootsi osatähtsus vaba aja reiside sihtkohana on perioodil 2000-2009 järk-järgult vähenenud, siis samal perioodil on kasvanud eelkõige Lääne- ja Lõuna-Euroopa sihtkohtade osatähtsus**, veidi ka Aasia riikide osatähtsus. Lisaks eelistuste muutumisele kaugemate sihtkohtade kasuks on Eesti populaarsuse vähenemise üheks põhjuseks ilmselt hindade tõus Eestis, mille tõttu on vähenenud nende arv, kes tulid Eestisse Soomega võrreldes odavamate hindade pärast (nii puhkusereisidele, ostureisidele kui ka näiteks firmaüritustele ja seminaridele). Teiseks teguriks on ilmselt küllastumine peale korduvaid külastusi.

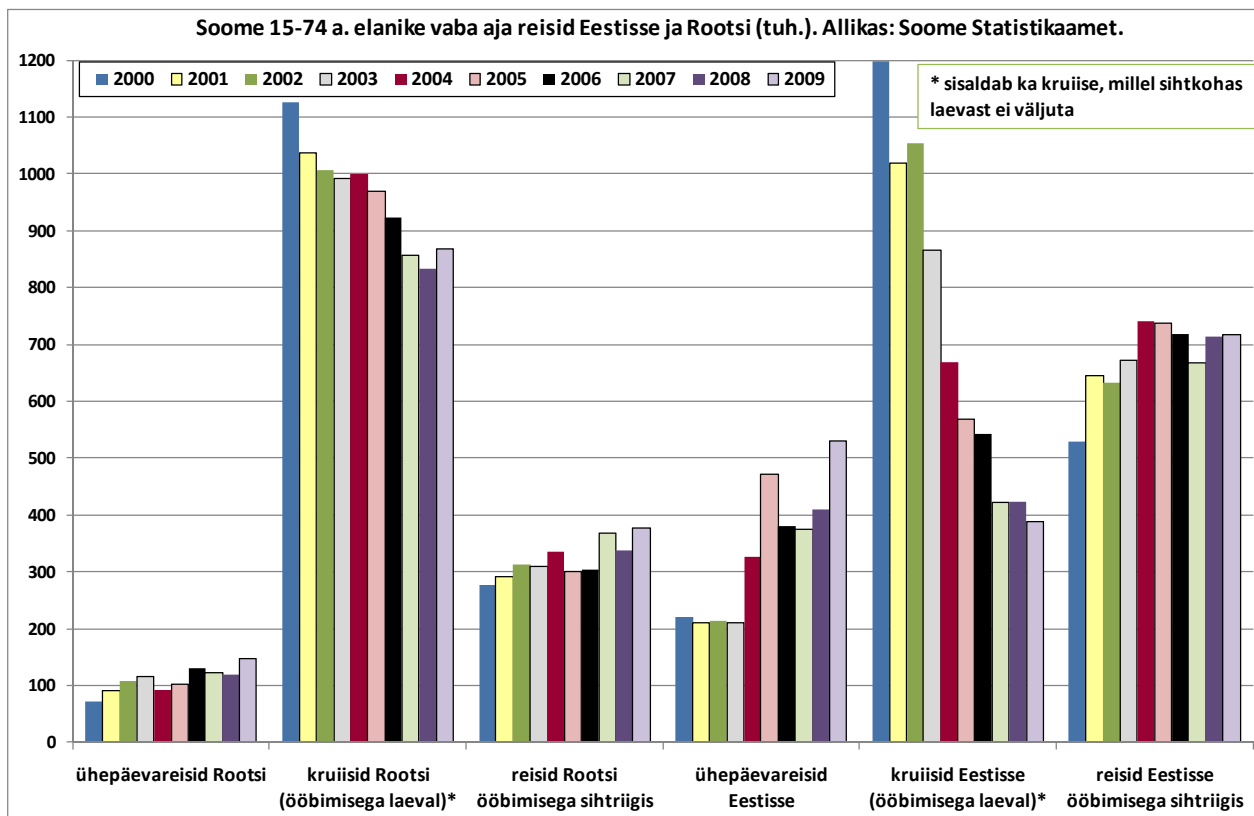

- Eelnev joonis näitab, et Rootsi suunduvatest vaba aja reisidest vaid 27% sisaldavad ööbimist Rootsis; ning suurima osa (62%) moodustavad kruisid ööbimisega laevas (millest omakorda veidi üle poole on sellised, millel sihtkohas laevast ei väljuta ja veidi alla poole sisaldavad sihtkoha külastust). Eestisse suunduvatest vaba aja reisidest sisaldab ööbimist Eestis 44%; ühepäevareisid moodustavad 32% ja

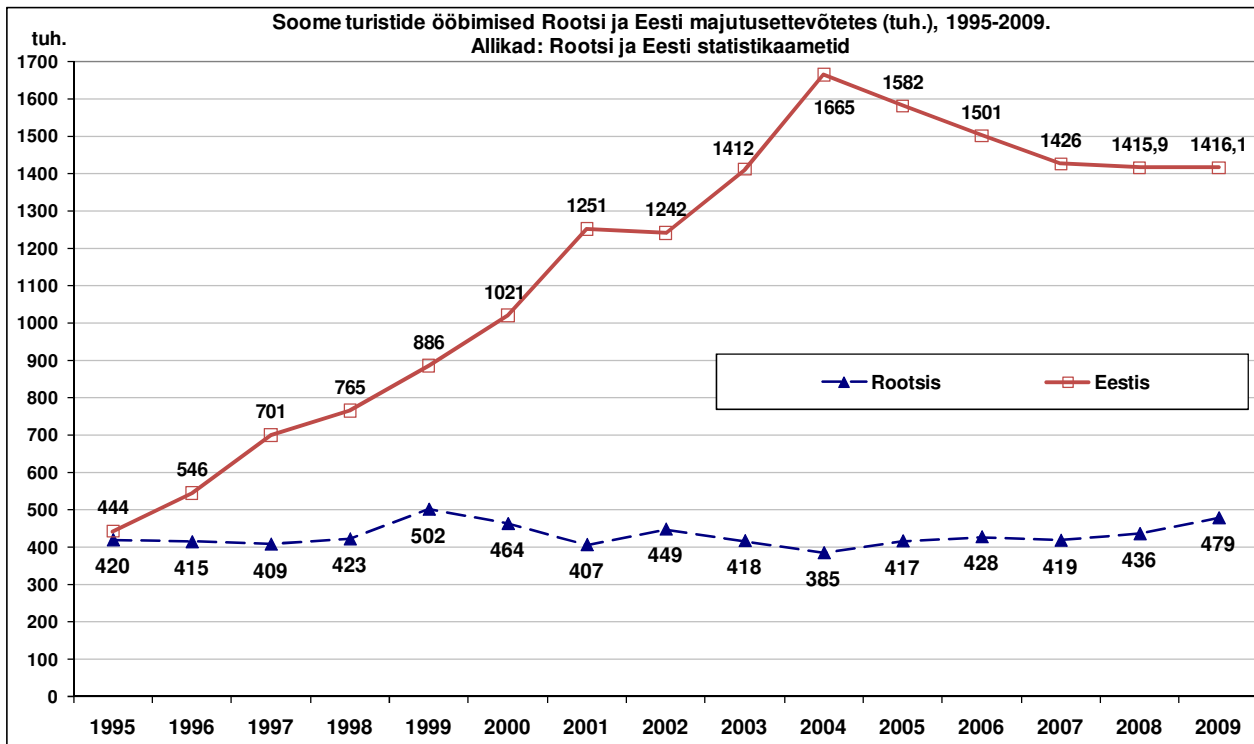
kruisid ööbimisega laeval (mis on Eesti jaoks samuti ühepäevakülastused) 24% (neist omakorda suhteliselt väike osa on selliseid, millel Tallinnas laevast ei väljuta). **Vaba aja reise, millel ööbitakse sihtriigis, tehakse Eestisse ligi kaks korda rohkem kui Rootsi.**

- Järgnev joonis näitab aga, kuidas on vaba aja reise Eestisse ja Rootsi aja jooksul muutunud. Kõige rohkem (umbes kolm korda) on vähenenud laeval ööbimisega kruisid Eestisse, mis ilmselt kajastab nii reisieelistuste kui ka laevafirmade poolt selle toote pakkumise muutust. Ka ööbimisega kruisid Rootsi on järk-järgult vähenenud, kuid kaugeltki mitte sel määral kui kruisid Eestisse. Ühepäevareisid Rootsi ja reiseid ööbimisega Rootsis on sel perioodil järk-järgult veidi kasvanud. Ühepäevareisid Eestisse on peale seisakut 2000.-2003.a. uuesti kasvanud, ületades 2009.aastal 2000.-2003.a. taseme rohkem kui kahekordselt. **Reiseid, millel ööbiti Eestis, saavutasid oma senise maksimumtaseme 2004.-2005.a. ja vähenesid seejärel 2006. ja 2007.a., kuid on 2008. ja 2009.a. uuesti kasvanud, jõudes 2009.aastal 2004.-2005.a. maksimumtasemele üsna lähedale.**

Joonis soomlaste ööbimiste võrdlusega Eesti ja Rootsi majutusettevõtetes näitab, et Rootsi majutusettevõtetes veedetud öid on ligi kolm korda vähem kui soomlaste ööbimisi Eesti majutusettevõtetes. Ööbimised Rootsis on pika perioodi vältel püsinud enam-vähem samas suurusjärgus, vahelduvalt veidi kasvades ja kahanedes. 2009.a. kasvasid soomlaste ööbimised Rootsi majutusettevõtetes 2008.aastaga võrreldes 10%, mis tõenäoliselt on vähemalt osaliselt seotud Rootsi valuuta odavnemisega euro suhtes (2009.a. kasvasid tunduvalt ka teiste Põhjamaade elanike, eriti taanlaste ööbimised Rootsis, mis paljuski tulenes Rootsi krooni odavnemisest).

Reisifirmade teenuste kasutamine vaba aja reisidel

- Soome elanikud kasutavad reisifirmade teenuseid suhteliselt palju, kuigi ka soomlaste seas on reisifirma kaudu korraldatud reise osatähtsus viimase kümnendi jooksul mõnevõrra vähenenud.
- Sihtriigis ööbimist sisaldanud vaba aja reisidest 54% broneeriti reisifirma kaudu (sh. 42% reisidest olid paketireisid) ja 38% otse majutuskohast või transpordifirmast. 7% sellistest reisidest tehti ilma reiseelse broneerimiseta. Reisifirma kaudu broneeritud reise osatähtsus on aasta-aastalt vähenenud: 2005.aastal kasutati reisifirma teenuseid 60% ja 2001.aastal 70% vaba aja reiside puhul.
- Samamoodi on vähenenud ka valmisreiside kasutamine. 2009.a. olid sihtriigis ööbimist sisaldanud vaba aja reisidest 42% paketireisid (ühtse hinna eest osteti pakett, mis sisaldas vähemalt transporti sihtkohta ja majutust). 2006. aastal oli sama näitaja 46%, 2005.a. 51% ja 2000.a. 55%.

Vaba aja reise teinud elanikkonna grupid

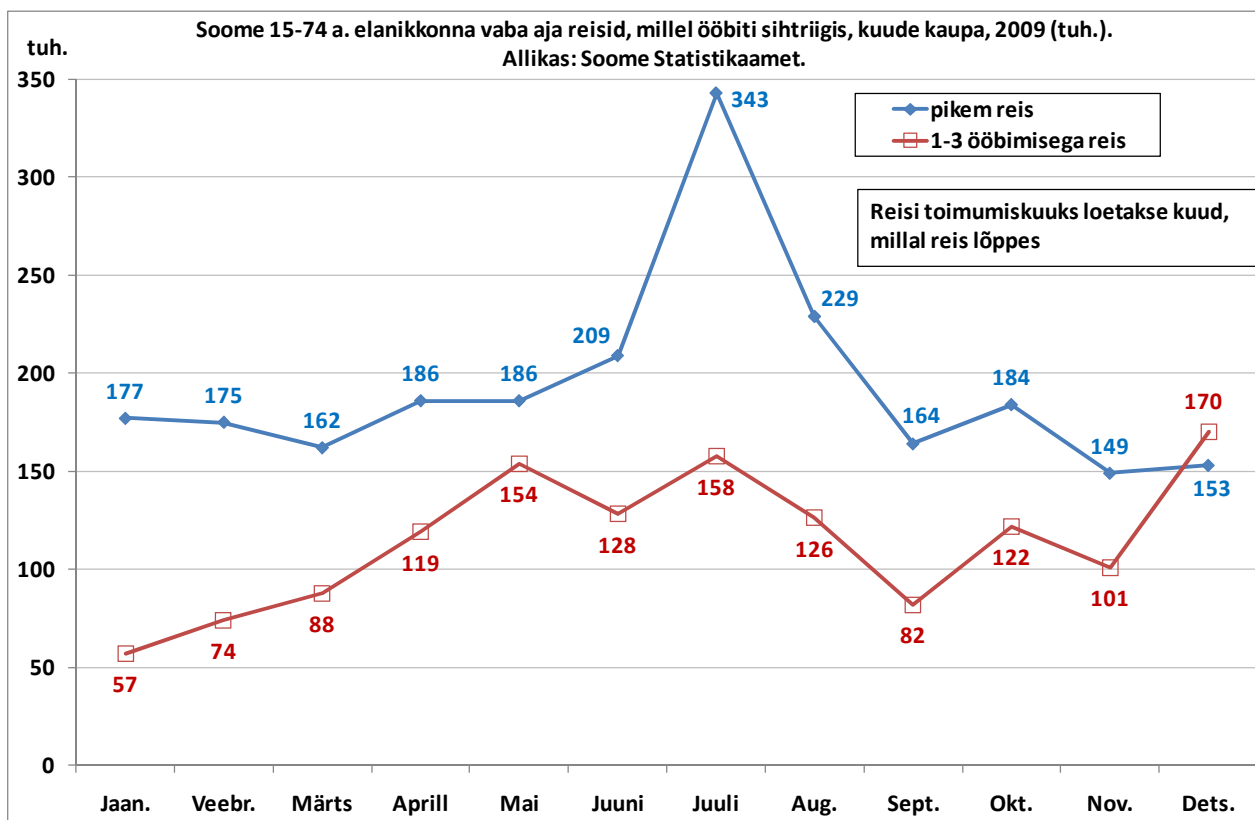
- Puhkusereise välismaale, mis sisaldas ööbimist sihtkohas, tegi 45% 15-74 aastasest elanikkonnast. **Reisimas käinute osatähtsus on ühtlaselt kõrge kõigi vanusegruppide seas kuni 65-aastasteni, vaid 65-74aastaste seas on see ülejäänutega võrreldes madalam – 37%. 15-24aastastest Soome elanikest käis 2009.aastal ööbimisega puhkusereisil välismaal 46%, 25-34 aastastest 48%, 35-44aastastest 50%, 45-54aastastest 47%, 55-64aastastest 42% ja 65-74 aastastest 37%. **Arvuliselt kõige rohkem mitmepäevaseid puhkusereise välismaale (738 000) tegid 55-64aastased**, kuna iga sellest vanusegrupist reisil käinud inimene tegi aastas keskmiselt 2,31 sellist puhkusereise. Neile järgnesid väikese vahega 45-54aastased (vt. tabel).**

	ööbimisega puhkusereisil käinud inimeste arv igas vanusegrupis (tuh.)	ööbimisega puhkusereisil käinud inimeste % vastavast vanusegrupist	vastava vanusegrupi poolt tehtud ööbimisega puhkusereiside arv (tuh.)	ööbimisega puhkusereiside arv iga reisil käinud inimese kohta 2009.a.
15-24 a.	302	46%	507	1,68
25-34 a.	321	48%	596	1,86
35-44 a.	338	50%	648	1,92
45-54 a.	359	47%	731	2,04
55-64 a.	320	42%	738	2,31
65-74 a.	175	37%	375	2,14
kokku	1815	45%	3596	1,98

- Traditsiooniliselt mõjutab välismaale reisimist olulisel määral haridustase. Kõrgharidusega Soome elanikest 60% käis 2009.a. vaba aja reisil, millel ööbiti sihtriigis. Keskhariidusega inimestest käis sellistel reisidel 39% ja madalama haridustasemega inimestest 38%.
- Reisimisaktiivsus on suurem ka suuremate linnade ja asulate elanikel: Suur-Helsinki elanikest käis vaba aja reisil, millel ööbiti sihtriigis 64%, suuremate linnade elanikest 45%, maaelanikest vaid 33%.
- Naistest käis 2009.a. vaba aja reisil, millel ööbiti sihtriigis, 48%, meestest 43%.

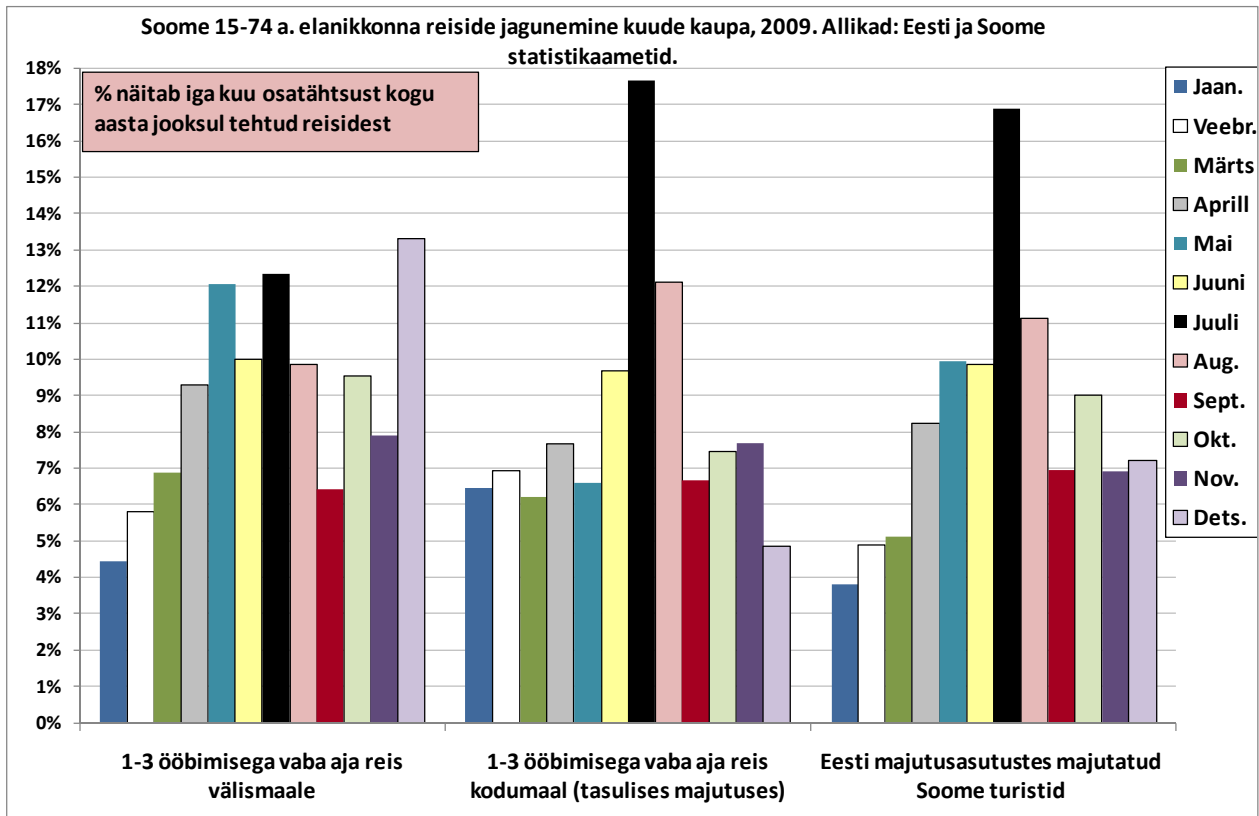
Vaba aja reise hooajalisus

Eelnev joonis näitab ööbimisega vaba aja reise hooajalisust (reisi lõppemise kuu järgi). **Pikemate (4 või enam ööbimisega) reise puhul ilmneb üsna tugev keskendumine juulile**, mis on seletatav sellega, et suur osa sellistest reisidest on reisijale aasta peamiseks puhkusereisiks. Augustis ja juunis on pikemate reise arv tunduvalt madalam kui juulis; nende kuude tase on sarnasem pigem kevad-talvisele perioodile kui juulile. 1-3 ööbimisega reise puhul aga sellist juulikuule keskendumist ei ilmne (need reised on

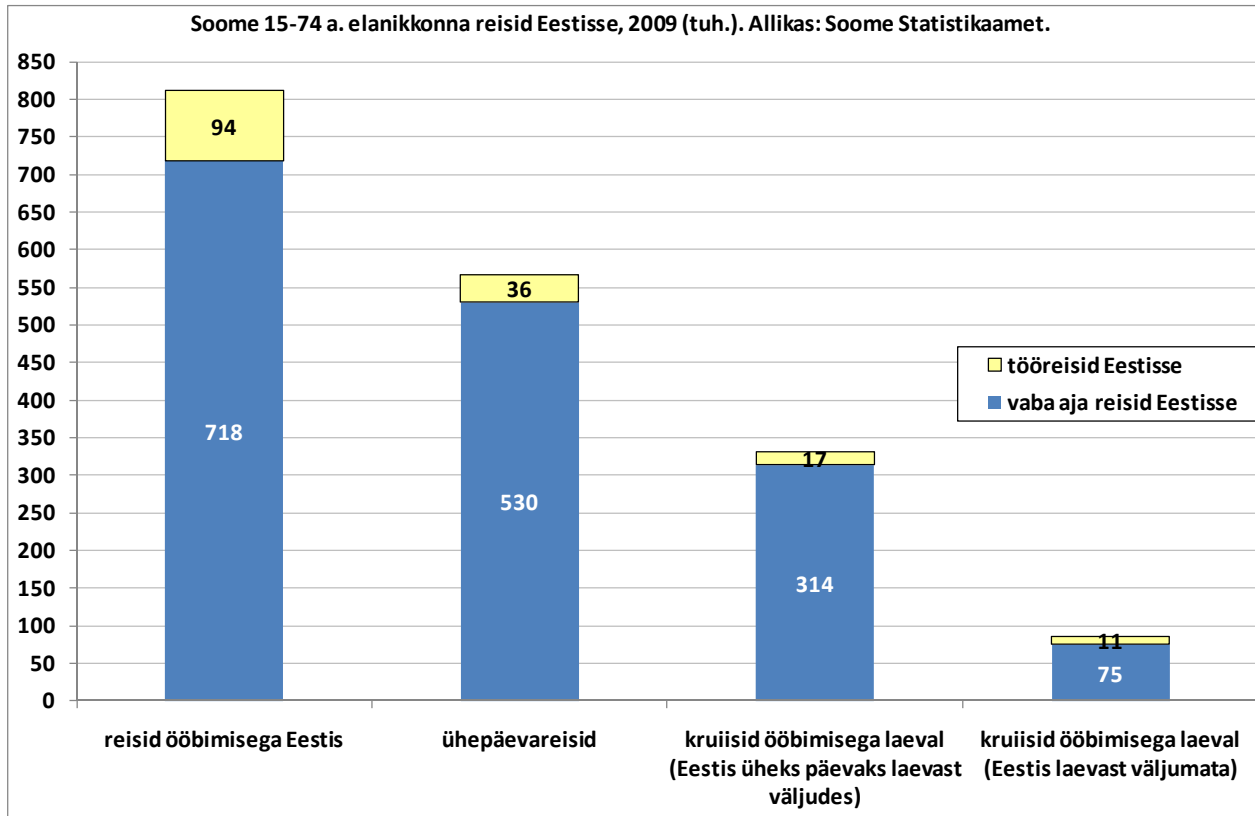

tõenäolisemalt nn. lisapuhkusereisid aasta peamise puhkusereisi kõrval). Kõige rohkem tehakse selliseid reise hoopis detsembris (joulupuhkused ja jõulueelsed pikkujoulu-reisid). Järgnevad juuli ja mai, nendega võrreldes mõnevõrra vähem reisitakse juunis, augustis, oktoobris ja aprillis. Kokkuvõttes on sellised lühemad vaba aja reisid hooajaliselt üsna ühtlaselt jaotunud, vaid aasta alguses (kui tehakse rohkem pikemaid puhkusereise soojale maale või suusatama) on nende arv madalam. Seevastu nii pikemad kui ka lühemad vaba aja reisid kodumaal (ööbides tasulistes majutuskohtades) on tugevalt juulikuule keskendunud. Järgnev joonis näitab, et soomlaste ööbimisega reisid Eestisse (mis kuuluvad valdavas osas 1-3 ööbimisega reiside kategooriasse), on oma hooajalisuselt väga sarnased kodumaa tasulistes majutuskohtadesse tehtud reisidega (ehk erinevad tunduvalt välisriikidesse tehtud 1-3 ööbimisega reisidest). Samas võiks nende reisid Eestisse soomlaste lühemate välisreiside üldist hooajalisust arvestades olla hooajaliselt ühtlasemalt jaotunud, vähemalt perioodile aprillist oktoobrini.

2. EESTIT KÜLASTANUD SOOME TURISTIDE JA ÜHEPÄEVAKÜLASTAJATE REISIDE ISELOOMUSTUS

Soome Statistikaameti soomlaste reisuuringu järgi tegid Soome 15-74a. elanikud 2009.a. 1,7 miljonit reisi, millel külastati Eestit (s.t. jättes kõrvele kruisid, millel Tallinnas laevast ei väljutud). Ligi pooltel (48%) reisidest ööbiti Eestis ja veidi üle poole olid ühepäevased Eesti külastused (kuid võisid sisaldada ööbimist laevas). Reaside täpsem jagunemine on näidatud järgneval joonisel. Eestis selline täpne statistika puudub, küll on aga Eesti Statistikaamet teinud kuni 2009.aastani piiripunktides väliskülastajate uuringut, selgitades välja nii ööbivate külastajate (turistide) kui ka ühepäevakülastajate reise iseloomustavad näitajad, mis on allpool esitatud.

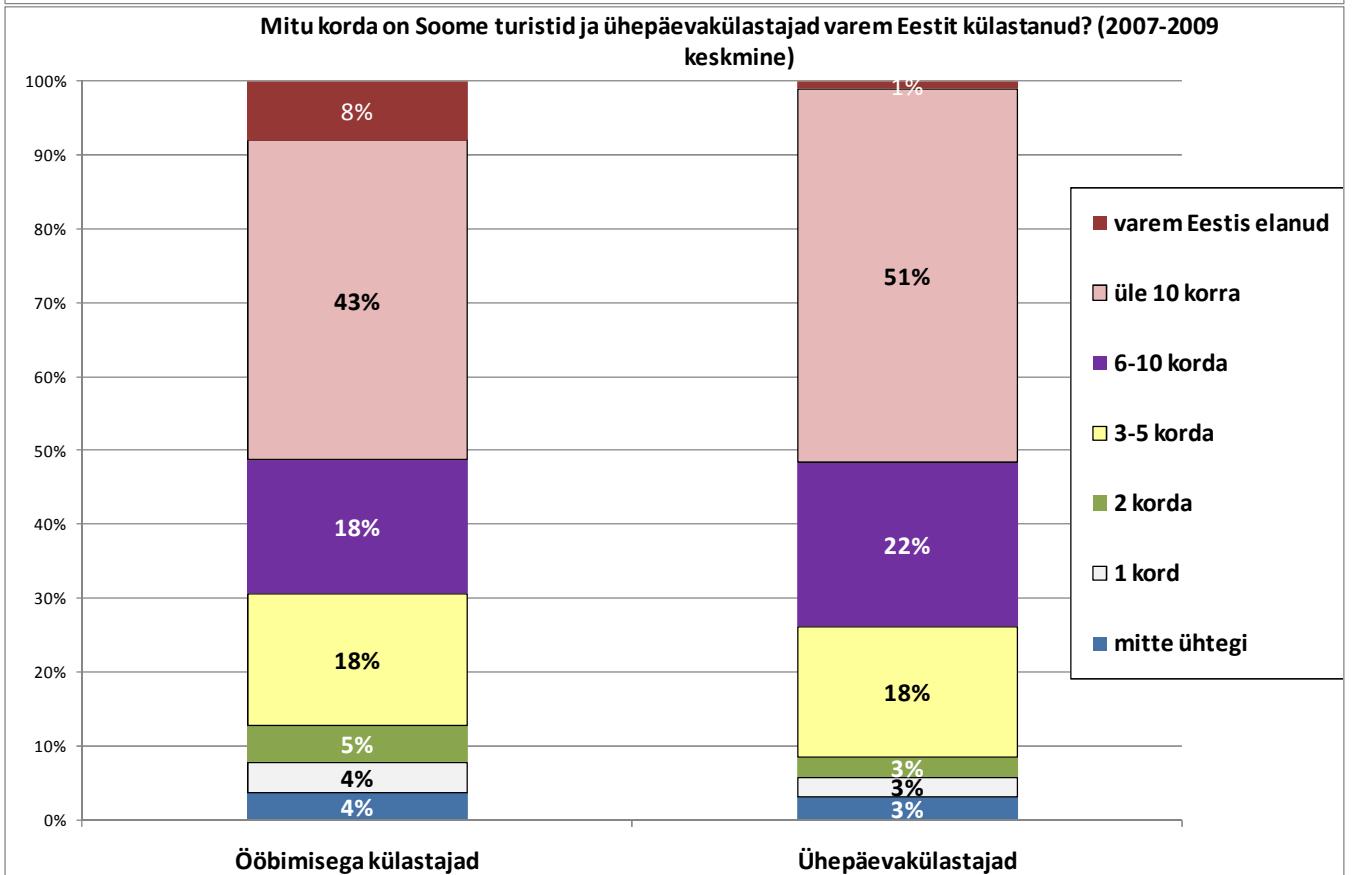
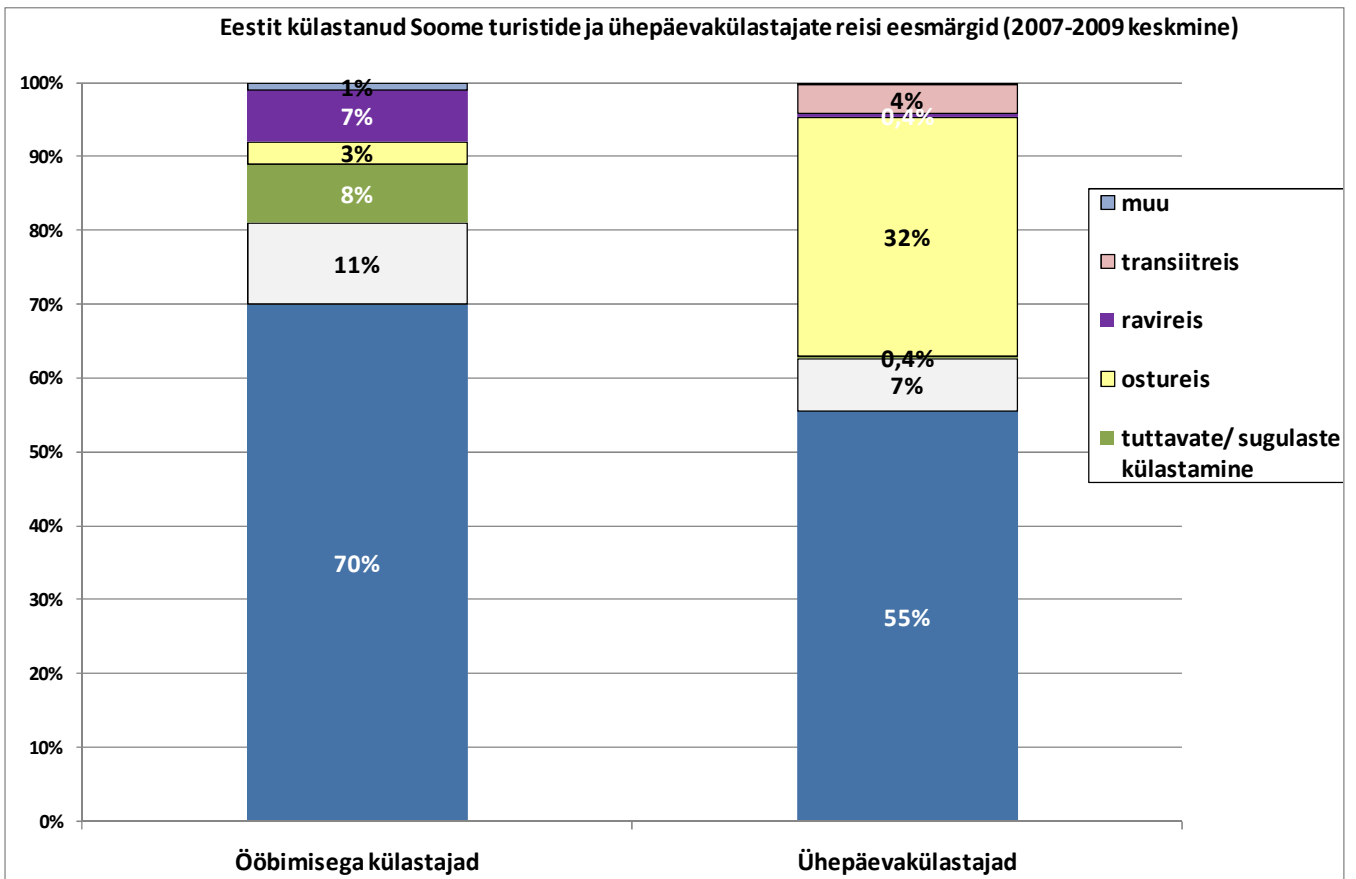
- Reisi eesmärk:** Statistikaameti väliskülastajate uuringu põhjal²) on 70% Eestis ööbinud Soome turistidest puhkusereisijad, 11% tööreisijad, 8% tuttavate külastajad, 7% ravireisijad, 3% ostureisijad ja 1% muudel eesmärkidel reisinud. Ühepäevakülastajate seas on kõige rohkem puhkusereisijaid (55%), kellele järgnevad ostureisijad (32%). 7% ühepäevakülastajaist on tööreisijad ja 4% transiitreisijad (näiteks teel Lätti), samas ravireisijaid või tuttavate külastajaid pole ühepäevakülastajate seas peaaegu üldse.
- Eelmiste reisirid Eestisse:** Valdav osa nii Eestis ööbivatest Soome turistidest kui ka ühepäevakülastajatest on Eestis käinud palju kordi. Suurima grupi moodustavad need, kes on Eestis käinud üle 10 korra (turistidest 43%, ühepäevakülastajatest 51%). Samas on igal aastal lisandunud ka 3-4% neid, kes on Eestis esmakordselt.

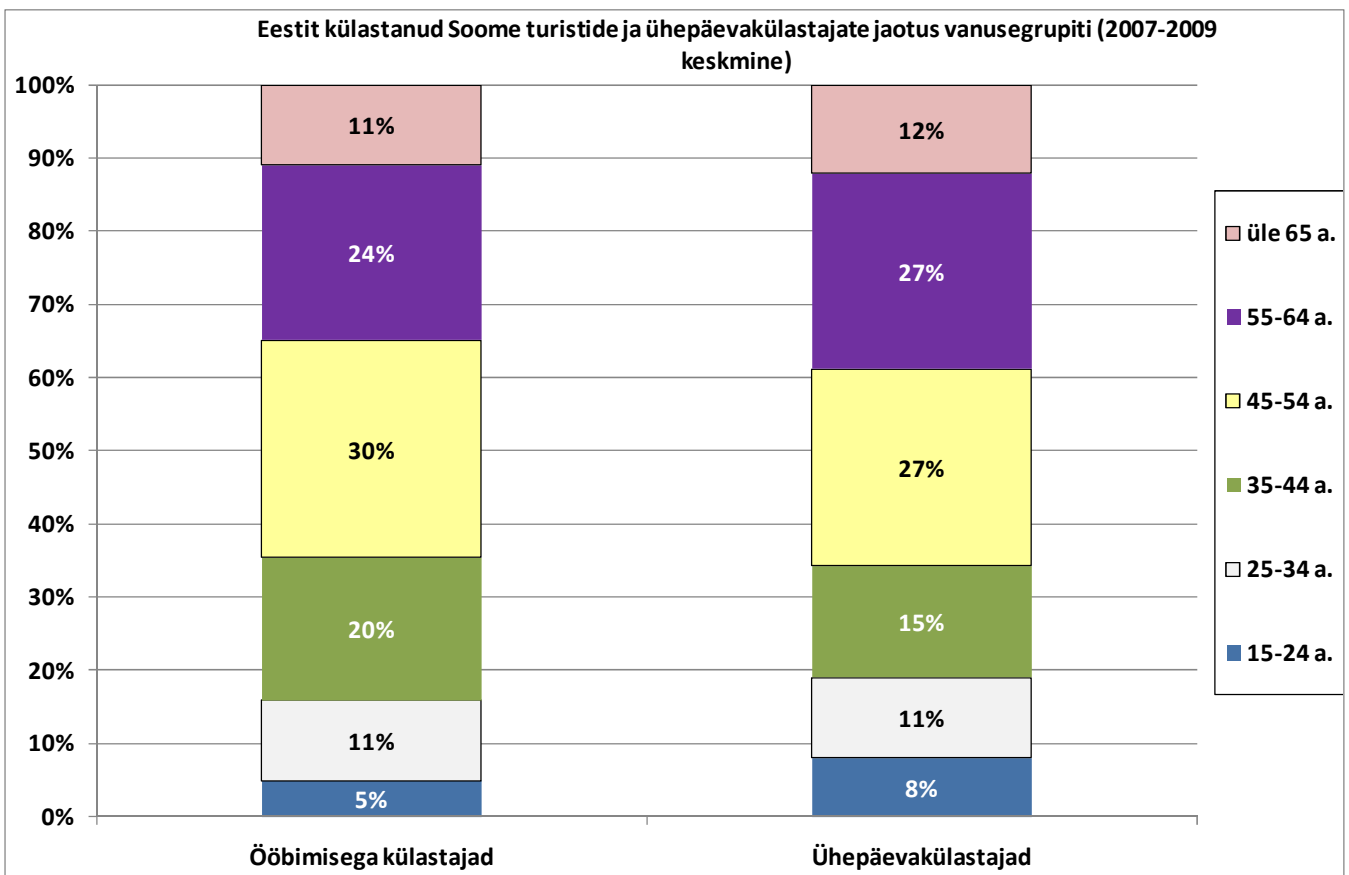
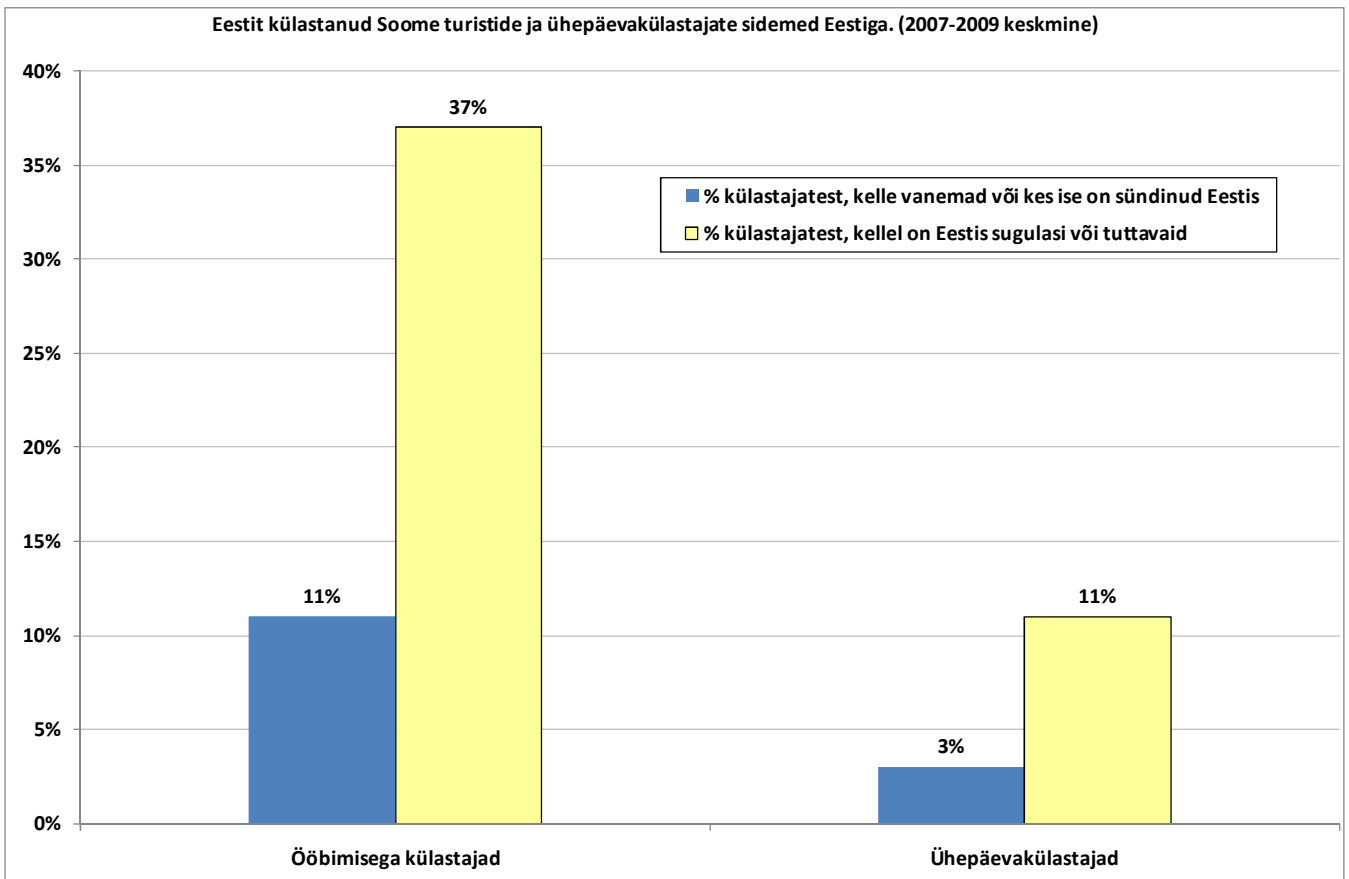
² Uuring viidi läbi Eesti suuremates piiripunktides (2008. ja 2009.a. ainult Tallinna sadamas, lennujaamas ning Vene piiril) Eestist lahkuvate väliskülastajate hulgas. Andmed on esitatud 2007.-2009.a. keskmiste tulemustena. Vastanud turistide (ööbimisega külastajate) arv oli 2570, ühepäevakülastajate arv oli 1719.

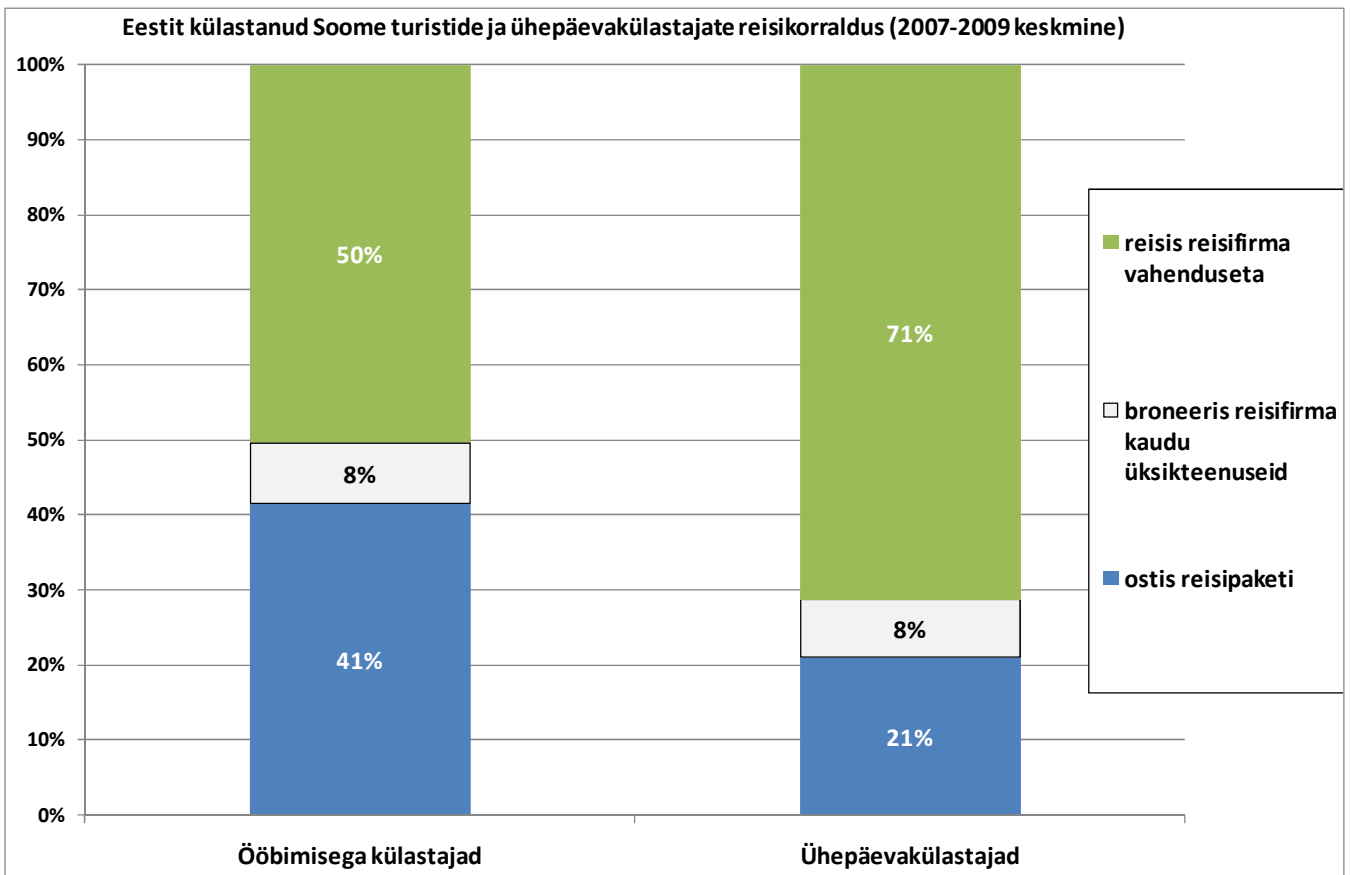
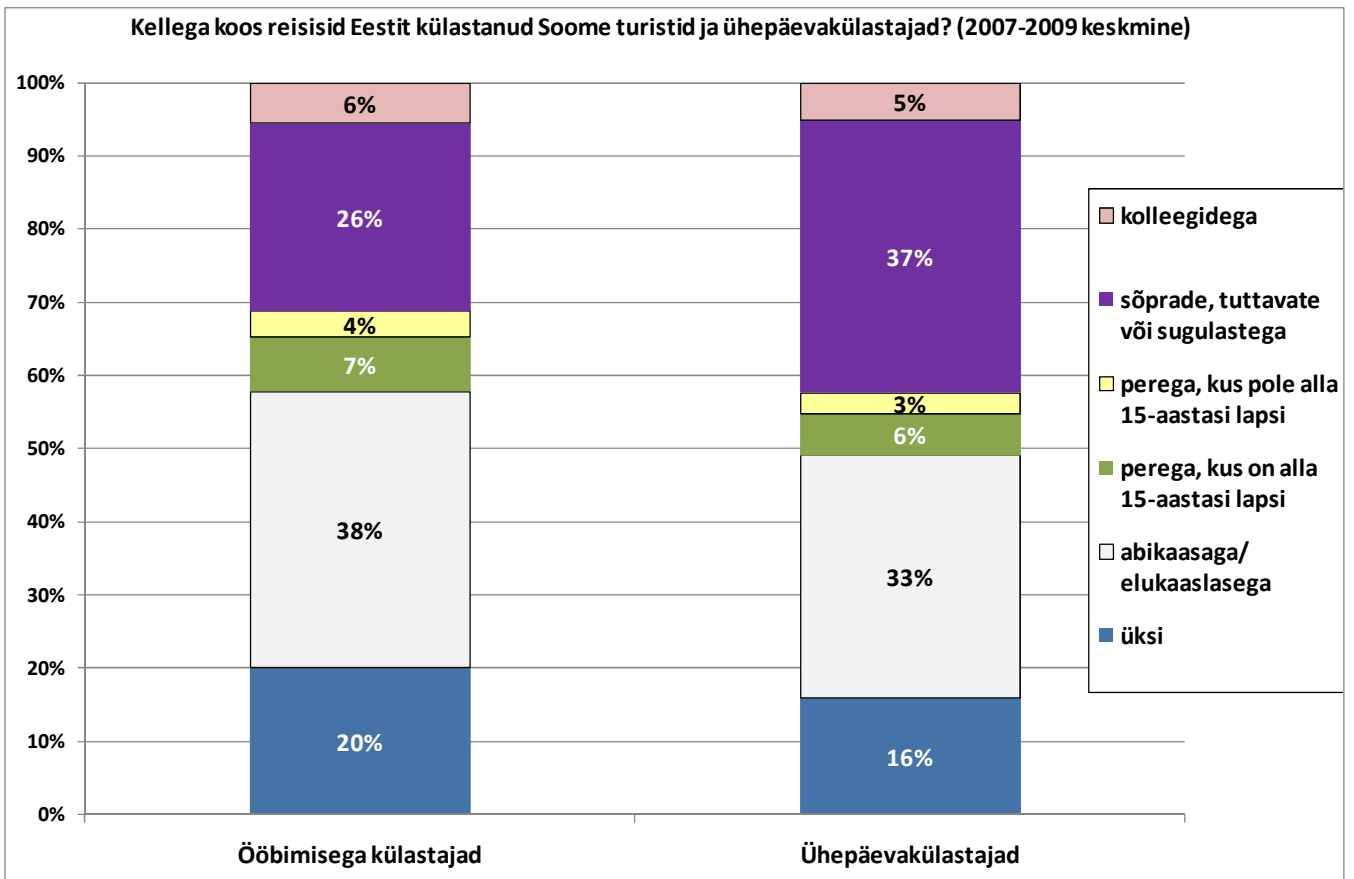

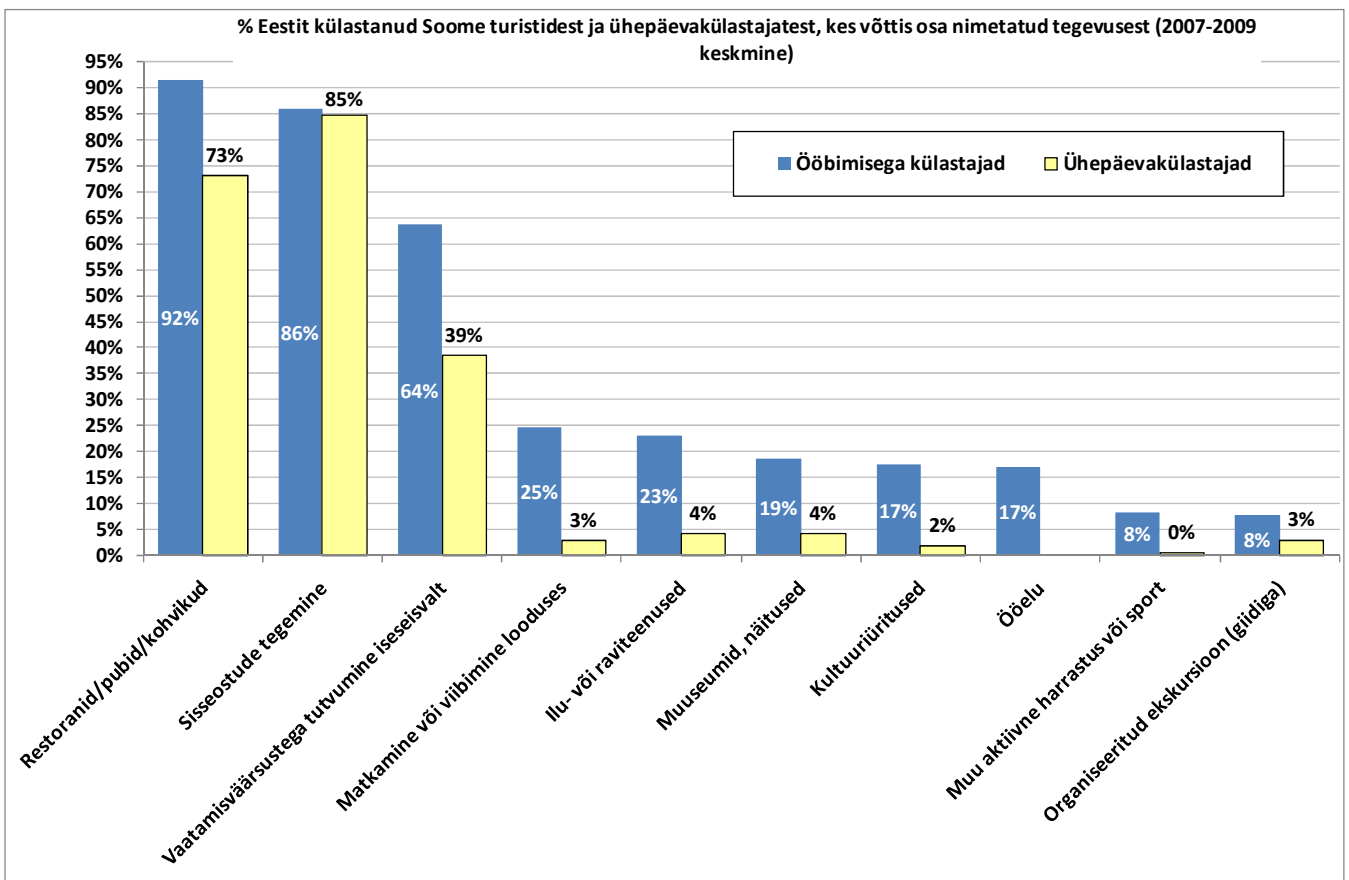
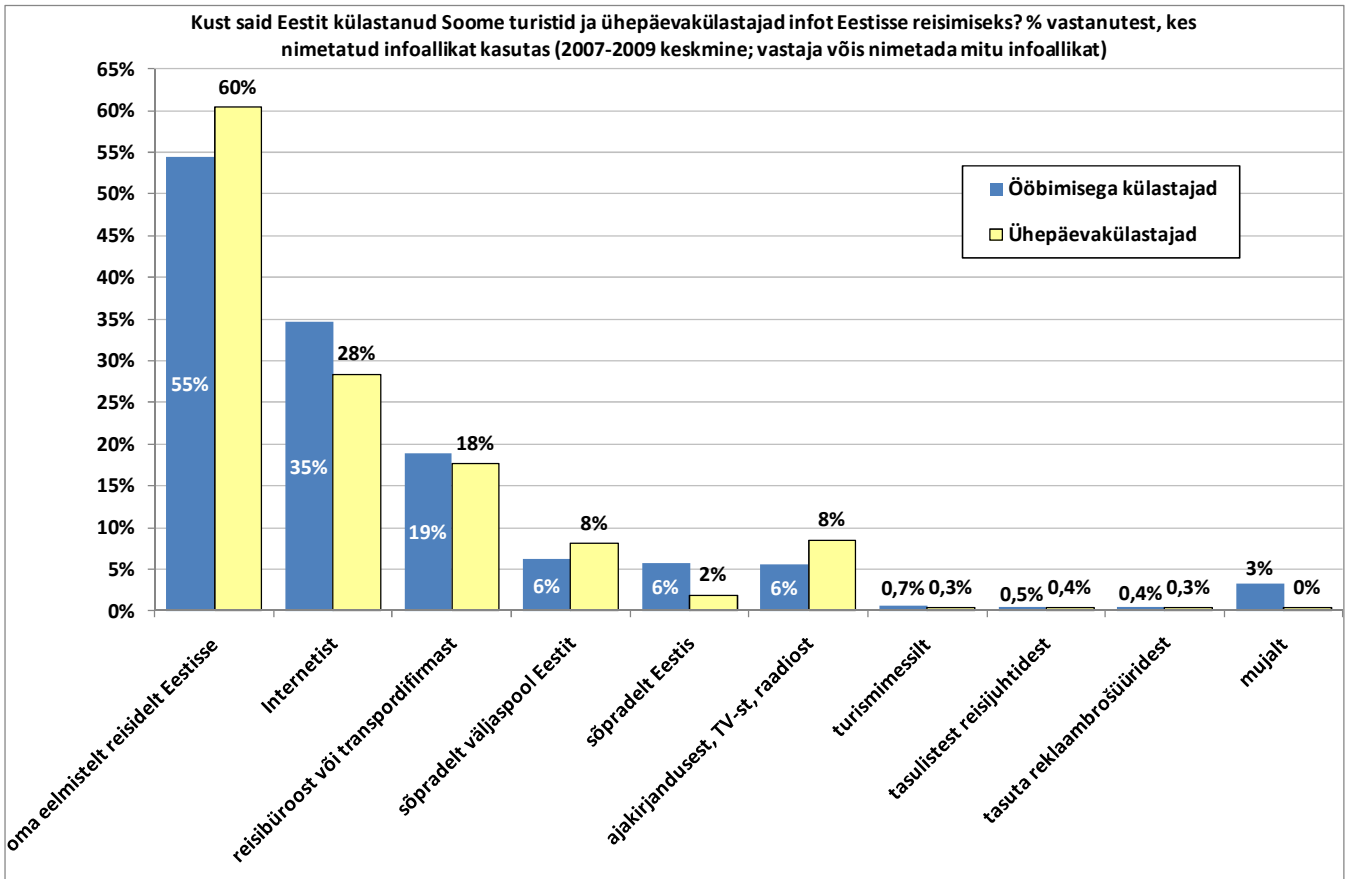
- **Sidemed Eestiga:** 36% Soome turistidest on Eestis tuttavaid või sugulasi ja 7% on Eesti päritolu. Ühepäevaküllastajate seas on Eestiga sidemeid omavaid inimesi märksa vähem: 20 protsendil on Eestis tuttavaid või sugulasi ja vaid 1% on Eesti päritolu.
- **Vanusegrupid:** Eestit küllastavate soomlaste seas on ülekaalus keskealiste ja vanemate vanusegruppide esindajad: ligi 2/3 on üle 45-aastased. Suurima grupi moodustavadki 45-54 aastased, kellele järgnevad 55-64 aastased. Ühepäevaküllastajate seas on ööbinutega võrreldes veidi rohkem nii üle 55-aastasi kui ka 15-24 aastasi.
- **Reisiseltskond:** Ööbimisega reisil käiakse eelkõige koos abikaasa või elukaaslasega (38% turistidest), aga ka sõprade ja tuttavatega (26%) või üksi (20%). Perega, kuhu kuuluvad ka alla 15-a. lapsed, reisib vaid 7%. Ühepäevaküllastajate seas on kõige rohkem neid, kes reisivad koos sõprade ja tuttavatega (37%), veidi vähem reisitakse koos abikaasa või elukaaslasega (33%). Nende kahe grupiga võrreldes tunduvalt vähem (16%) on üksi reisinuid. Koos alla 15-a. lastega reisib vaid 6%.
- **Reisikorraldus:** Soome turistidest pool kasutab Eestisse reisimisel reisifirmade teenuseid (neist suurem osa reisipaketti) ja pool korraldab oma reisi ise. Valdav osa ühepäevaküllastajatest aga korraldab oma reisi Eestisse ise, vaid 21% kasutas reisipaketti ja 8% broneeris reisifirma kaudu üksikuid reise teenuseid.
- **Infoallikad:** Kuna valdav osa küllastajatest on Eestis käinud korduvalt, on nende olulisimaks infoallikaks eelmised reised. Tähtsusetl teisel kohal on internet, kust sai infot 35% turistidest ja 28% ühepäevaküllastajatest. Kolmandal kohal on reisi- või transpordifirma, kust sai infot ligi 1/5 mõlemast grupist. Mõningal määral saadakse infot ka tuttavatelt Soomes või Eestis ning meediast, samas nii turismimess, reklaamtrükised kui ka reisiraamatud on infoallikatena marginaalsed.
- **Ööbimiskohad:** 86% Soome turistidest kasutas Eestis ööbimiseks tasulist majutuskohta, 10% tasuta majutusvõimalust näiteks tuttavate juures ja 6% oma või tuttavate korterit või suvilat (summa ületab 100%, kuna mõni protsent turistidest ööbis mitmes erinevat tüüpi majutuskohtas). Kuna tasuta majutuskohtades ööbitakse tavaliselt kauem, siis ööbimistest veedeti oma või tuttavate korteris või suvilas 14% ja tasuta majutuses 18% ning majutusettevõtetes 68%.
- **Eestis reisimiseks kasutatud transpordivahendid:** 28% turistidest reisis mööda Eestit ringi. Transpordivahenditena kasutati selleks võrdselt nii liinitransporti kui ka ekskursioonibussi (mõlemat kasutas 10% kõigist turistidest). Veidi vähem kasutati oma või tuttavate autot (6%). Rendiauto (2%) ja jalgratta (0,2%) kasutajaid oli marginaalselt.
- **Tegevused Eestis viibides:** valdav osa Eestis ööbivatest Soome turistidest käib Eestis restoranides, kohvikutes või pubides (92%) ning poodides (86%). Ligi 2/3 tutvub omal käel vaatamisväärsustega, 25% käib looduses, 23% kasutab ilu- või raviteenuseid, 19% käib näitusel või muuseumis, 17% kultuuriüritustel ja 17% naudib ööelu. Ühepäevaküllastajatel on esikohal kauplused (85%) ning teisel kohal restoranid, kohvikud ja pubid (73%). 39% neist tutvub omal käel ka vaatamisväärsustega, kuid muud küsitud tegevused on nende reisel juba üsna marginaalse tähtsusega. Samas tasub siin meenutada, et suur osa neist, kes teevad Eestis sisseoste, ei määratle oma reisi ise ostureisina, vaid puhkusereisina.
- **Puhkusereisijaid motiveeris Eestit oma puhkusesihtkohaks valima eelkõige see, et Eesti on Soomele lähedal.** Teisel kohal on Tallinna vanalinn, kolmandal soodsad hinnad ja neljandal tutvumine kultuuri ja ajalooga. Turistide ja ühepäevaküllastajate poolt nimetatud tegurite pingerida on enam-vähem sarnane. Ühepäevaküllastajatele on vaid Eesti lähedus Soomele ja Tallinna vanalinn mõnevõrra veelgi suurema tähtsusega kui turistidele, samas on neile veidi vähem olulised kaunis loodus ja meelelahutusvõimalused.

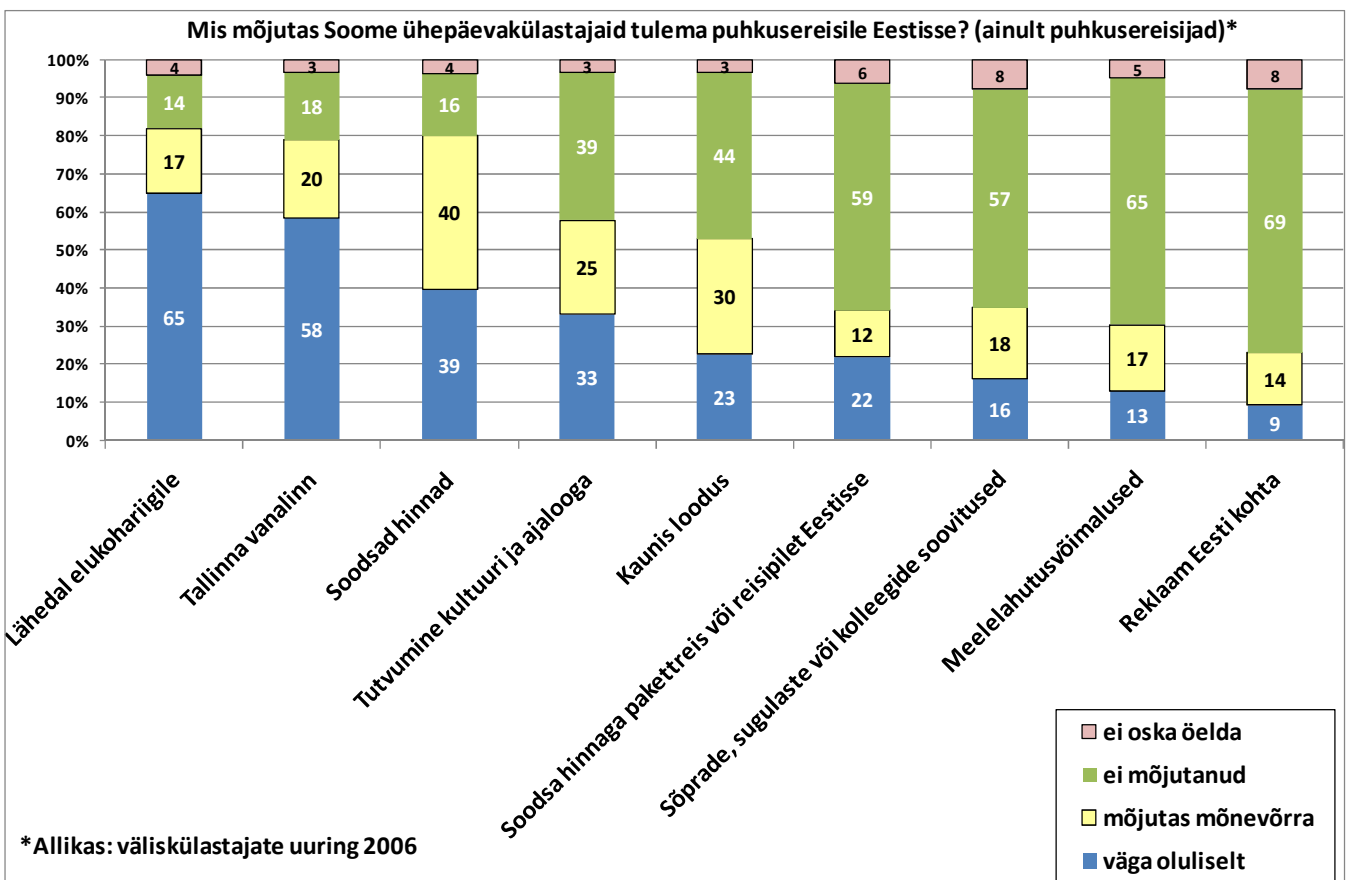
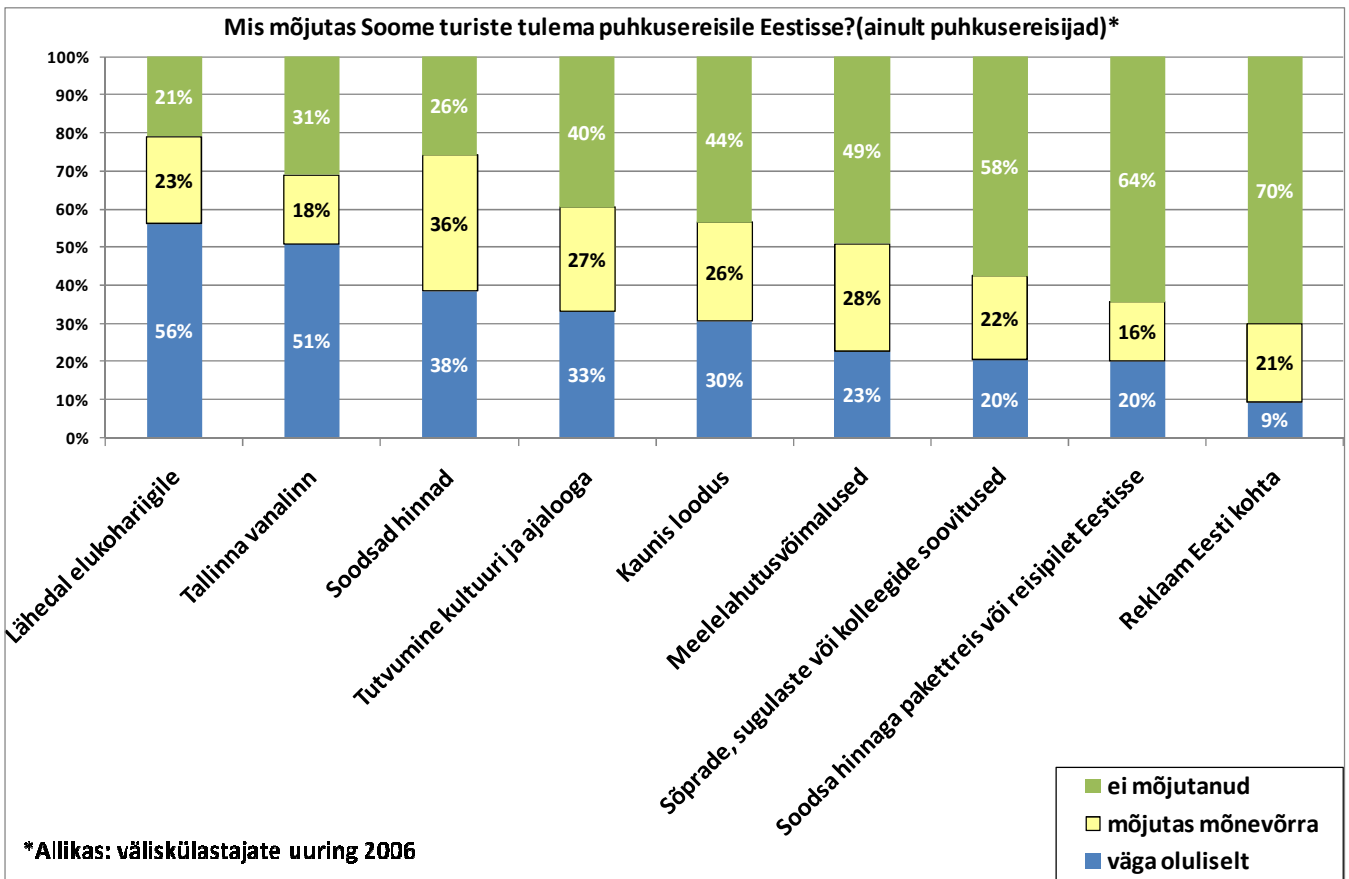

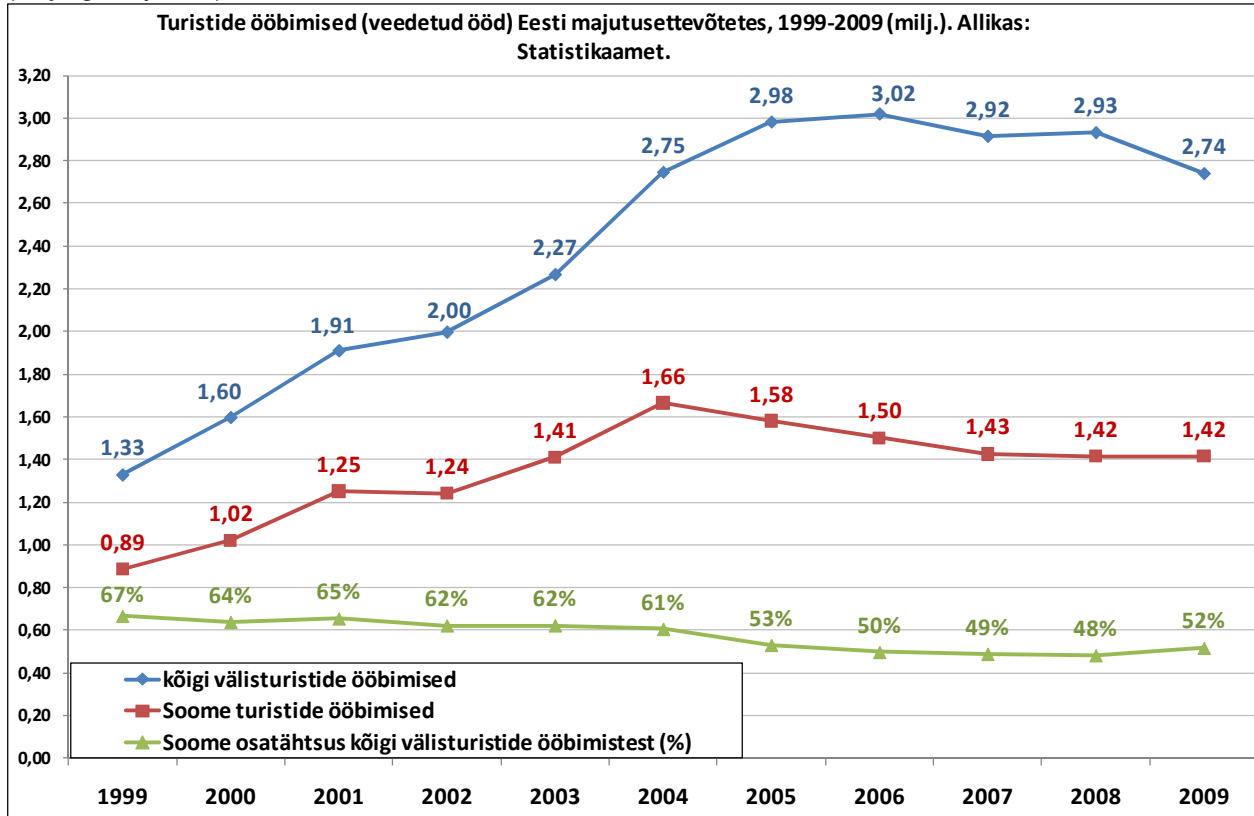

3. SOOME TURISTID EESTI MAJUTUSETTEVÕTETES

2009. aastal ööbis Eestis majutusasutustes 750 984 Soome turisti, kes veetsid seal ligi 1,42 miljonit ööbimist. Kui kuni 2008.aastani nende osatähtsus välituristide seas vähenes, siis 2009.a. kasvas nende osakaal välituristide ööbimistest taas (48%-lt 2008.a. 52%-ni 2009.a.), kuna välituristide ööbimiste koguarv vähenes majanduskriisi tõttu 6,5%, kuid soomlaste ööbimiste arv stabiliseerus 2008.a. tasemel (vt. järgnev joonis).

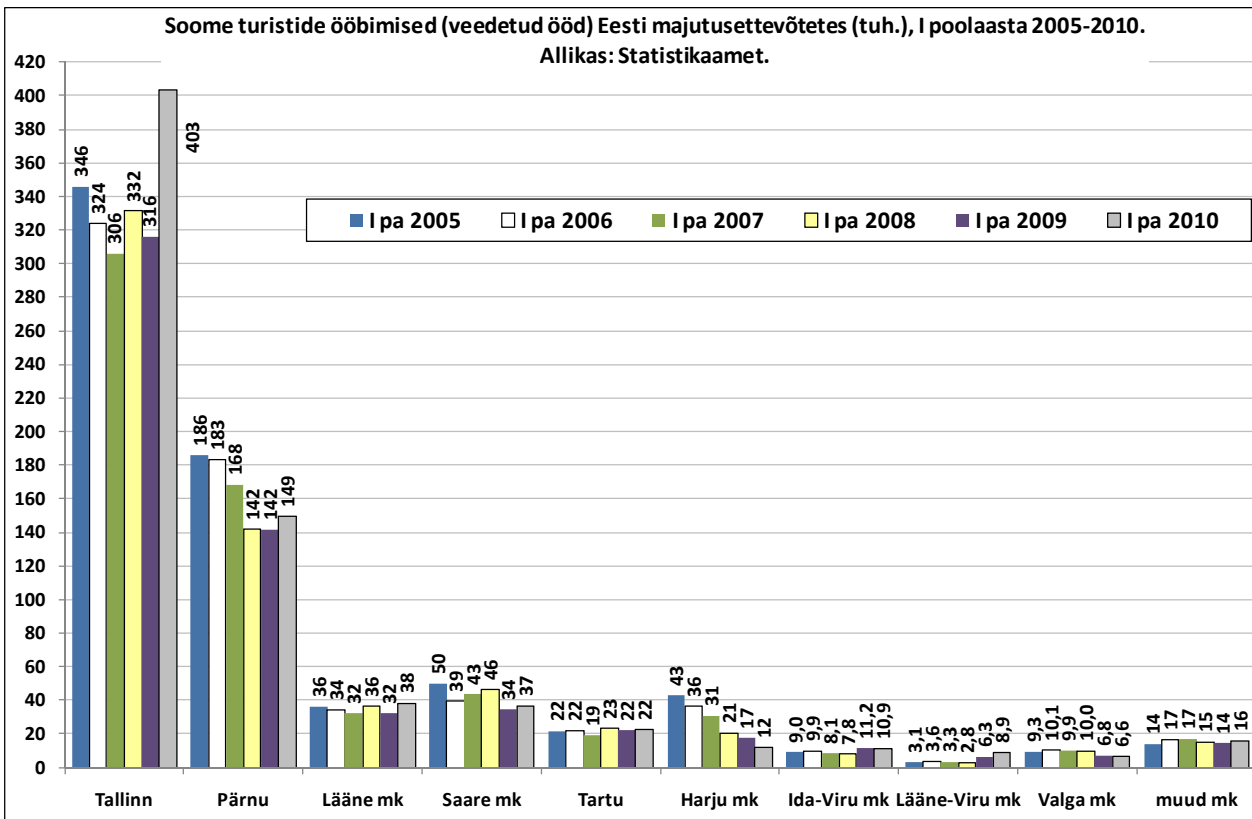
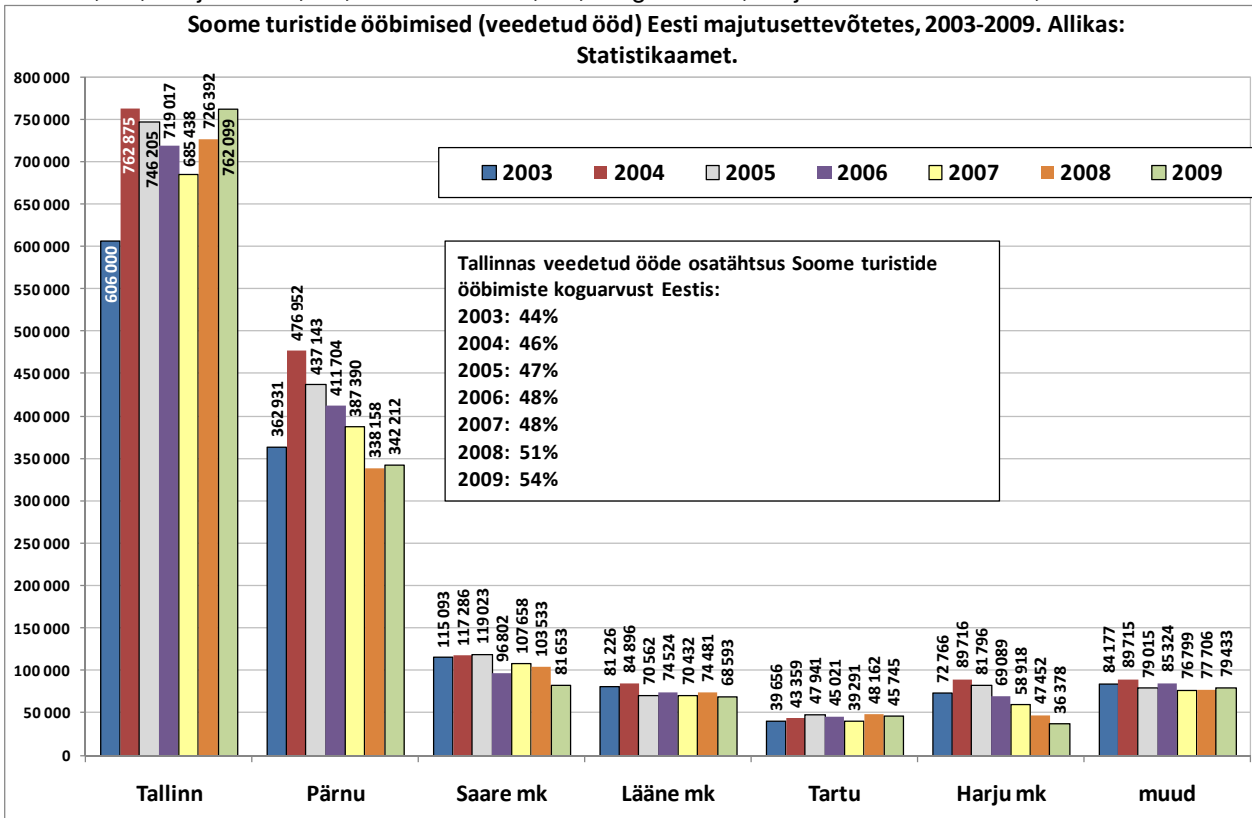

Majutatud Soome turistide arv kasvas 2009.a. 3%, mida võib pidada heaks tulemuseks, kuna mitme eelneva aasta langustrend peatus. Nende viibimise kestus oli küll varasemast veidi lühem, mistõttu majutusettevõtetes veedetud ööde arv jäi 2009.aastal 2008.a. tasemele (kasv 0,02%). Ööbimised vähenesid I poolaasta kokkuvõttes 5%, kuid II poolaastal kasvasid 4% (võrreldes 2008.a. sama perioodiga). Absoluutarvudes suurim kasv oli aasta kokkuvõttes Tallinnas (+35 707 võrra ehk +5%), mis on seda märkimisväärsem, et Tallinnas eelnes sellele 6% kasv ka 2008.a. (ehk siis eelneva aasta võrdlusbaas oli suhteliselt tugev). Pärnus kasvasid soomlaste ööbimised 2009.a. veidi (+1% ehk +4054 võrra). Väiksema osatähtsusega piirkondadest kasvasid hüppeliselt soomlaste ööbimised Lääne-Virumaal (+5814 võrra ehk +77%) ning ka Järva- ja Hiiumaal. Soome turistide ööbimised vähenesid aga kõige rohkem Saare maakonnas (-21 880 võrra ehk 21%), mida võib osaliselt seostada ka Soomest saabuvate tellimuslendude arvu olulise vähenemisega 2009.a. suvehooaja alguses.

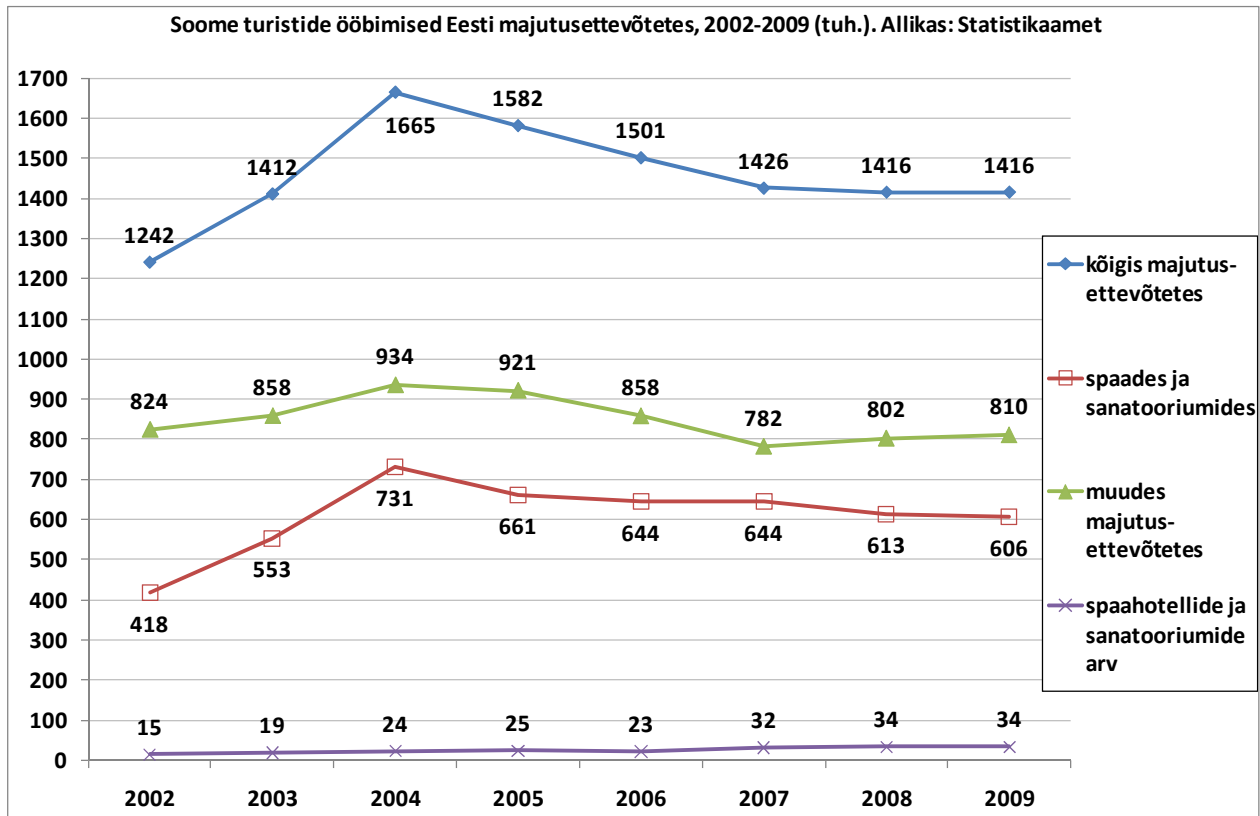
Vaadates arengut pikema perioodi vältel, on Soome turistide ööbimised Eestis tervikuna alates 2005. aastast järk-järgult veidi vähenenud. Samas on tulemused piirkondade lõikes olnud erinevad (vt. järgnev joonis). Märkimisväärne tulemus on see, et Tallinnas jõudis nende veedetud ööde arv 2009.aastaks uuesti 2004.a. tasemele, mis oli seni kõigi aegade rekord. **Väljaspool Tallinna on nende ööbimised aasta-aastalt vähenenud, mis tuleneb eelkõige Pärnu ja Harju maakonna ning mõnevõrra ka Saare maakonna populaarsuse vähenemisest. Tallinna atraktiivsus on aga suurenenud:** Tallinnas veedetud ööde osatähtsus soomlaste ööbimistest Eestis on aasta-aastalt veidi kasvanud (44%-lt 2003.a.

54%-ni 2009.a.). Pärnus veedetud ööbimiste osatähtsus soomlaste ööbimistest Eestis oli 2009.a. 24% (2003.a. oli see 27% ja 2004.a. 29%), Saare maakonna osatähtsus oli 2009.a. 5,8%, Läänemaal 4,8%, Tartu 3,2%, Harjumaal 2,6%, Ida-Virumaal 1,5%, Valgamaal 1,1% ja Lääne-Virumaal 0,9%.

Tallinna osatähtsus on veelgi kasvanud 2010.aastal, kuna Tallinnas on nende ööbimised 2010.a. märkimisväärselt kasvanud, samas teistes regioonides on nende ööbimised kasvanud tagasihoidlikult või isegi veidi vähenenud (vt. eelnev joonis). Tallinnas ületas nende arv seega tunduvalt kõigi aegade rekordilise taseme. Turism Soomest on kasvanud mitmete tegurite koosmõjul – riigi, omavalitsuste ja eraettevõtete turundustegevus, soodsad pakkumised (majutusettevõtete hindade langus), uute turismivõimaluste pakkumine, aga ka soomlaste välisreiside üldine kasvutrend. **2010.a. esimese poolaasta kokkuvõttes kasvas Eesti majutusettevõtetes ööbinud soomlaste arv 12% ja nende poolt veedetud ööde arv 17%** (võrreldes 2009.a. I poolega).

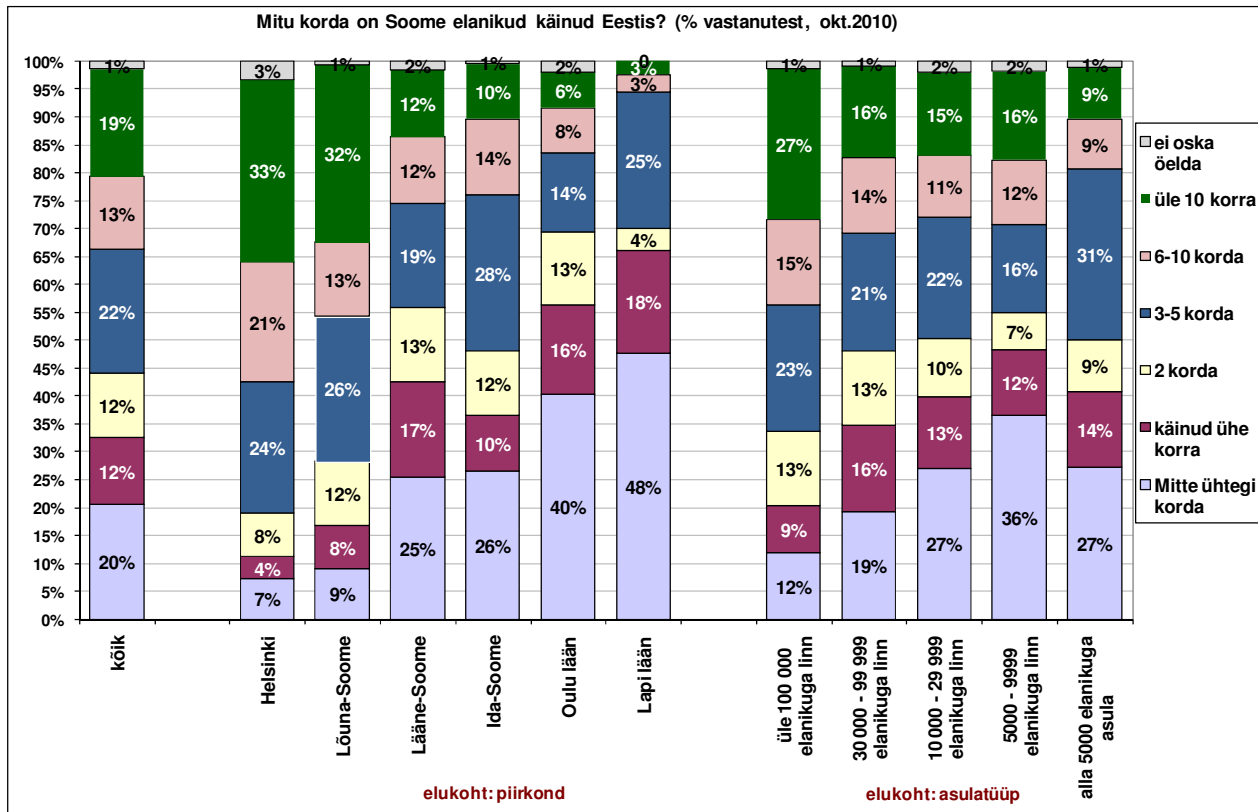
2009.a. ööbis 27,5% majutatud Soome turistidest spaahotellides või sanatooriumides. Tulenevalt spaapuhkuste pikemast kestusest oli spaade osatähtsus ööbimistest 43%. Kuni 2004.aastani kasvas spaade osatähtsus aasta-aastalt, sealpeale on aga püsinud enam-vähem 2004.aasta tasemel, kuna soomlaste ööbimiste arv vähenes peale 2004.a. nii spaades kui ka muudes majutusettevõtetes. Täpsustuseks tuleb siin märkida, et spaahotell ei ole Eestis kindlate kriteeriumide alusel ametlikult määratletud majutusettevõtte liik, mistõttu nende hulka on võimalik lugeda väga erineva teenustevalikuga ettevõtteid (2007.a. kasvas sellesse valimisse kuuluvate ettevõtete arv 23-lt 34-ni lisandunud spaateenuseid pakkuvate hotellide arvelt, nagu joonisel näidatud). Teiseks kasutab osa spaahotellis ööbivaid inimesi seda vaid majutuskohana, spaateenuseid tarbimata. Majutusettevõtete ametliku liigituse järgi veedeti 2009.a. Soome turistide ööbimistest 94% hotellides (k.a. spaahotellid), 2,6% külalistemajades, 1% hostelites, 0,8% puhkemajades, 0,4% puhkekülades ja –laagrites, 0,6% külaliskorterites, 0,6% kodumajutuses ja 0,3% motellides. Erinevate liikide osatähtsus on püsinud enam-vähem stabiilsena. Viimastel aastatel on hotellide osatähtsus veidi suurenenud (92%-lt 2007.a. 94%-ni 2009.a.) ning külalistemajade osakaal vastavalt veidi vähenenud, muud liigid on aastaid olnud stabiilselt marginaalsed.

4. SOOME ELANIKKONNA ARVAMUS EESTIST KUI PUHKUSESIIHKOHAST³

Vastajate eelnevad reisirid Eestisse

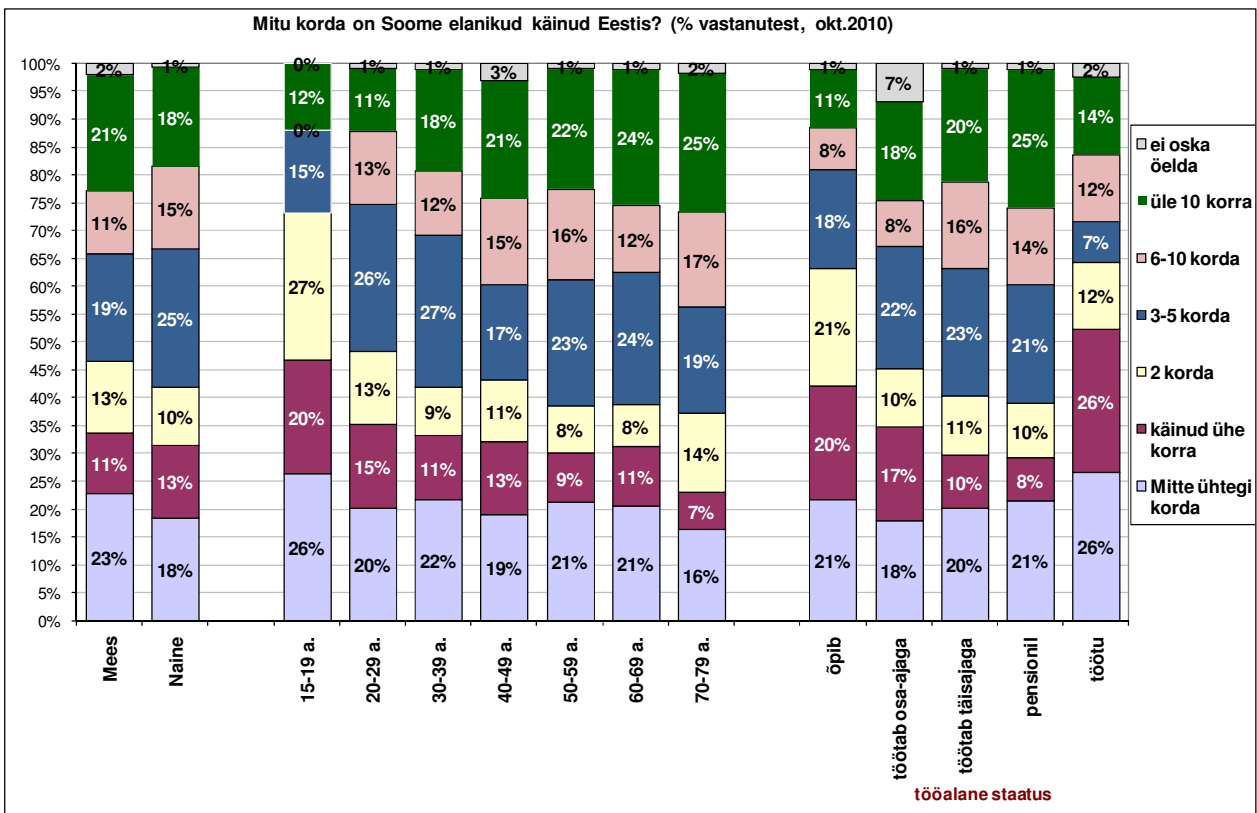
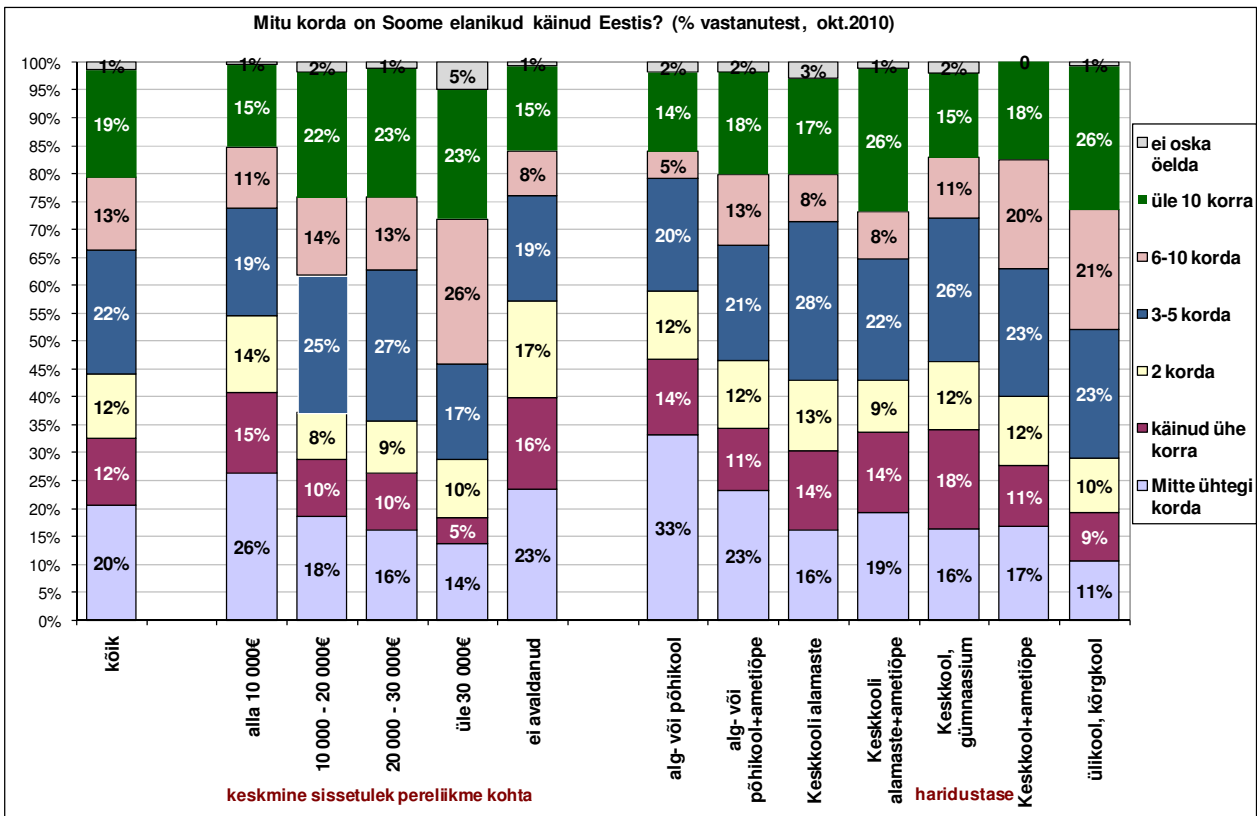
Eestis on käinud 79% 15-79-aastastest Soome elanikest, kusjuures veidi üle poole vastanutest (54%) on Eestis käinud vähemalt kolm korda. **Eesti küllastamist mõjutab kõige rohkem elukoharegioon, mõnevõrra ka asulatüüp, haridustase ja sissetulek.** Siin ei pruugi olla otsest seost Eesti atraktiivsusega, vaid Helsinki ja Soome lõunapoolsemate piirkondade elanikud ning kõrgema hariduse ja kõrgema sissetulekuga inimesed ning suuremate linnade elanikud ka lihtsalt käivad kõige rohkem välisreisidel. Vaid elukohapiirkond mõjutab konkreetselt Eestisse reisimist mõnevõrra rohkem kui reisimist välismaale tervikuna.

Mida lähemal Eestile, seda suurem on elanikkonna seas nende osatähtsus, kes on Eestis käinud ja seda rohkem kordi on nad Eestit külastanud. Eestis on käinud 90% Helsinki ja Lõuna-Soome elanikest, 73% Ida- ja Lääne-Soome elanikest, samas Oulu lääni elanikest vaid 58% ja Lapi lääni elanikest 52%. Helsinki ja Lõuna-Soome elanikest kolmandik on Eestis käinud üle kümne korra. Eestis käinuid, sh. Eestit korduvalt külastanud on rohkem kõrgema hariduse ja kõrgema sissetulekuga inimeste hulgas. Soomlastest, kelle aastasissetulek pereliikme kohta on üle 30 000 euro, on Eestis üle viie korra käinud pooled, 10 000-30 000 eurose aastasissetulekuga soomlastest vaid 36% ja alla 10 000 eurose aastasissetulekuga inimestest 26%. Kõrgharidusega inimestest on Eestis käinud 89%, sh. üle viie korra on käinud ligi pool (47%) kõrgharidusega inimestest. Töölase staatuse järgi on Eestis käinuid, sh. Eestit korduvalt külastanud keskmisest vähem töötute hulgas: 26% töötutest pole Eestis käinud ja 26% on käinud vaid ühe korra.

³ Allikas: EASi tellitud Soome elanikkonna telefoniküsitlus, okt. 2010. Uuringufirma Norstat Finland küsitles tuhandet 15-79-a. inimest Soome elanikkonda esindava omnibussuuringu raames. Samalaadse uuringu tegi 2007.a. novembris ISS-Otantatutkimus OY ja 2005.a. märtsis TNS Gallup OY. Kus võimalik, on tulemusi 2007.a. omadega võrreldud.

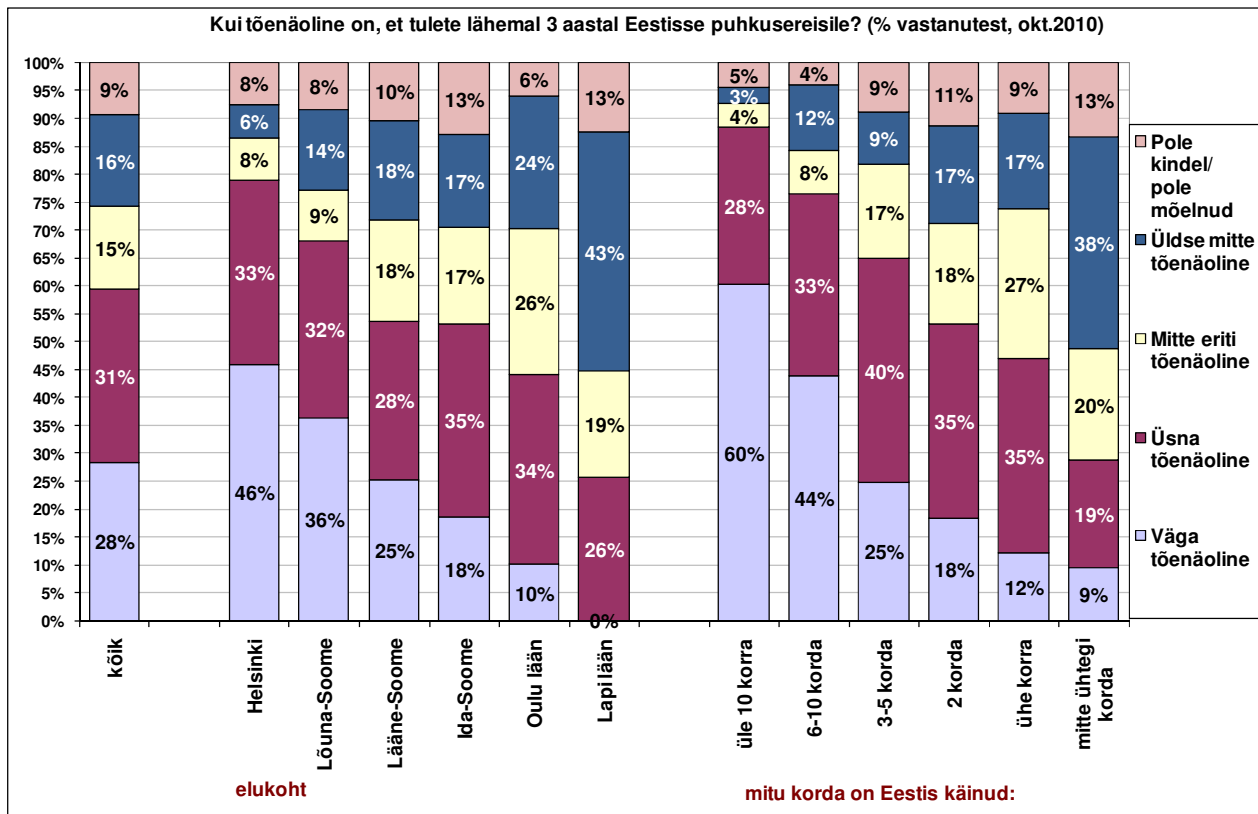
Vanus mõjutab küsitluse põhjal Eestisse reisimist tunduvalt vähem kui elukoht. **Vanusegruppide lõikes eristub mõnevõrra tugevamalt siiski korduvkülastajate segment: üle 40aastased**, kellest umbes 40% on Eestis käinud üle viie korra.

Võrreldes 2010.a. tulemusi 2007.a. novembris tehtud küsitluse tulemustega, ilmneb, et Eestit külastanute osatähtsus elanikkonna hulgas on kolme aastaga veidi kasvanud: 2007.a. oli Eestis käinud 76%, 2010.a. 79% elanikkonnast.

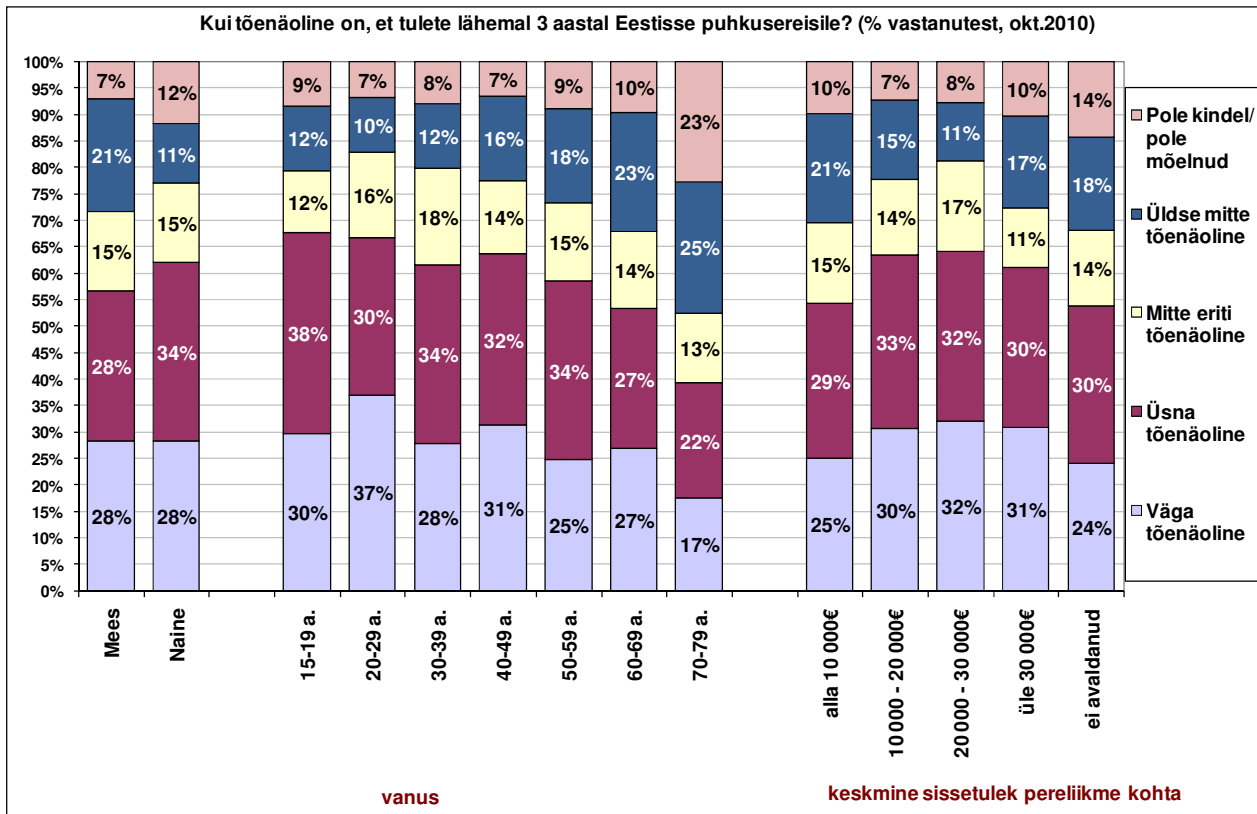
Huvi Eestisse reisimise vastu

28% pidas väga tõenäoliseks ja 31% üsna tõenäoliseks lähemal kolmel aastal Eestisse puhkusereisile tulekut (kokku seega 59%). Seega on Eestisse reisida kavatsejate arv võrreldes 2007.a. küsitusega kasvanud: siis pidas Eestisse tulekut tõenäoliseks 52%. **Mida rohkem kordi oli vastaja Eestis käinud, seda tõenäolisemaks pidas ta ka järgmisel kolmel aastal Eestisse puhkusereisile tulekut.** Üle kümne korra Eestis käinutest pidas Eestisse reisimist tõenäoliseks 88%, ühe korra käinutest ligi pool (47%) ja mittekäinutest 29%. **Seda seletab fakt, et suur osa neist elanikkonna gruppidest, kes ei ole veel Eestis käinud, kas reisivad välismaale harva või üldse mitte** (näiteks inimesed, keda reisimine ei huvita, madalama sissetulekuga inimesed, osa vanematest vanusegruppidest, kes ei reisi halva tervise tõttu) **või elavad Eestist nii kaugel, et Eesti ei ole muude sihtkohtadega võrreldes neile atraktiivne** (Kesk- ja Põhja-Soome elanikud). Regionide lõikes on Eestile tähtsaim sihtgrupp Helsinki elanikud (kellest ligi 80% kavatseb Eestisse puhkusereisile tulla), järgnevad muude Lõuna-Soome piirkondade elanikud (68%), siis Lääne- ja Ida-Soome elanikud (kellest veidi üle poole peab reisi tõenäoliseks).

Vanusegruppide vahel ei ilmnenud väga suuri erinevusi. Keskmisest oluliselt vähem oli Eestisse reisida kavatsejaid vaid 70-79 a. vanusegrupis, kelle reisimisaktiivsus üldiselt ongi madalam kui noorematel vanusegruppidel. Keskmisest mõnevõrra vähem oli Eestisse reisida kavatsejaid ka kõige madalama sissetulekuga inimeste hulgas.

Millest on soomlased Eestisse reisisid huvitatud?

Neilt, kes pidasid tõenäoliseks lähemal kolmel aastal Eestisse puhkusereisile tulekut, küsiti huvi erinevate Eesti-reiside vastu (neile küsimustele vastas tuhandest vastanust 593). Kõige rohkem oldi huvitatud **mõnepäevasest lühipuhkusest Tallinnas** (väga või üsna huvitatud oli 57% vastanutest). Veidi vähem (53%) oli neid, kes nimetasid **ühapäevareisi Tallinna**. Peaaegu sama palju – 51% – nimetas huvipakkuvaks **lühipuhkust mõnes väiksemas Eesti linnas**, ning 49% nimetas **spaapuhkust**. 41% vastanutest pidas huvipakkuvaks Balti riikide ringreisi, 34% puhkust maal/ looduses. Ülejäänud variantidega võrreldes vähem nimetati ringreise Eestis: autoga 28%, ekskursioonibussiga 18%, mootorrattaga 16% ja jalgrattaga 10% (vt. joonis).

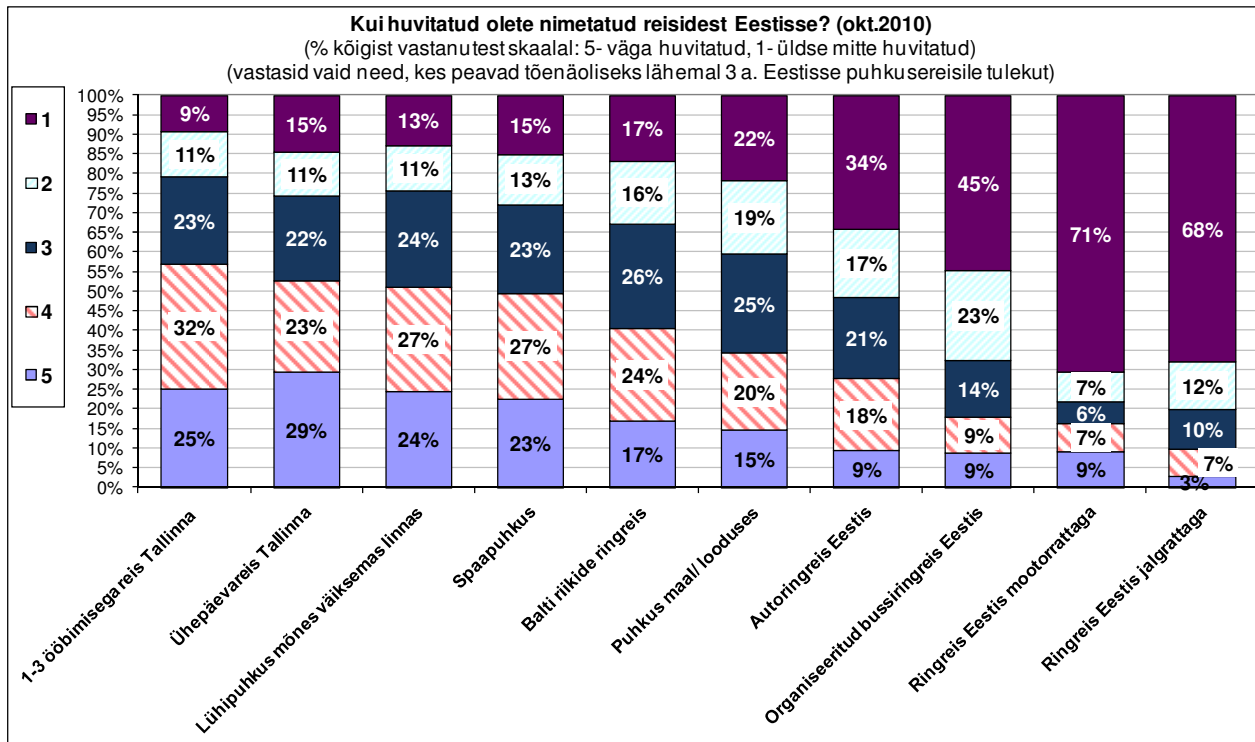
Vanus mõjutab reisieelistusi olulisel määral. Mida noorem vanusegrupp, seda rohkem on nende seas ühepäevareisist huvitatuid. Samas, mida vanem vanusegrupp, seda rohkem on nende seas spaapuhkusest ja bussiringreisist huvitatuid. Auringreisist on rohkem huvitatud keskmised vanusegrupid (eriti 40-49 a.), samas 15-19 a. ja üle 60 a. inimeste seas on huvi auringreisi vastu väga madal. Kui vaadata, milline on iga vanusegrupi esimene eelistus, siis 15-19aastatel on selleks ülekaalukalt ühepäevareis Tallinna, selle järel nimetasid nad huvipakkuvana veel ringreisi mootorrattaga ja mitmepäevast reisi Tallinna. 20-39aastased nimetasid esikohal mitmepäevast reisi Tallinna ning teisena ühepäevareisi Tallinna. Ka 40-59aastased nimetasid esikohal mitmepäevast reisi Tallinna, kuid selle järel enam-vähem võrdselt olulistena nii lühipuhkust väiksemates linnades, spaapuhkust kui ka ühepäevareisi Tallinna. 60-79aastaste esimene eelistus on spaapuhkus, teisena nimetasid nad lühipuhkust väiksemates linnades (kus võib ka ühtlasi spaapuhkust veeta).

Lõuna-Soome ja eriti Helsinki elanikele pakub ühepäevane Tallinna külastus mõnevõrra suuremat huvi kui mitmepäevane reis Tallinna, muude piirkondade elanikud nimetasid aga esimese eelistusena

mitmepäevast reisi Tallinna. Sissetulekugruppide vahel ilmnevad erinevused vaid kahe reisivariandi puhul: spaapuhkus ja organiseeritud bussiringreis. Mõlema variandi vastu tunnevad keskmisest rohkem huvi madalama sissetulekuga inimesed ning keskmisest tunduvalt vähem huvi kõige kõrgema sissetulekuga inimesed. Eestis käidud kordade arvust eelistused eriti ei sõltu. Vaid kahe reisivariandi osas – puhkus väiksemates linnades ja autoringreis – näitasid mittekäinud üles väiksemat huvi võrreldes Eestis käinutega.

Võrreldes 2007.aasta küsitlusega olid reisieelistused muutunud väga vähe. Siiski võib märkida, et võrreldes nii 2005., 2007. kui ka 2010.a. tulemusi, ilmneb selle perioodi jooksul mõningane langustrend huvis väiksemates linnades puhkamise vastu, samas aga mõningane kasvutrend huvis ühepäevase Tallinna külastuse vastu.

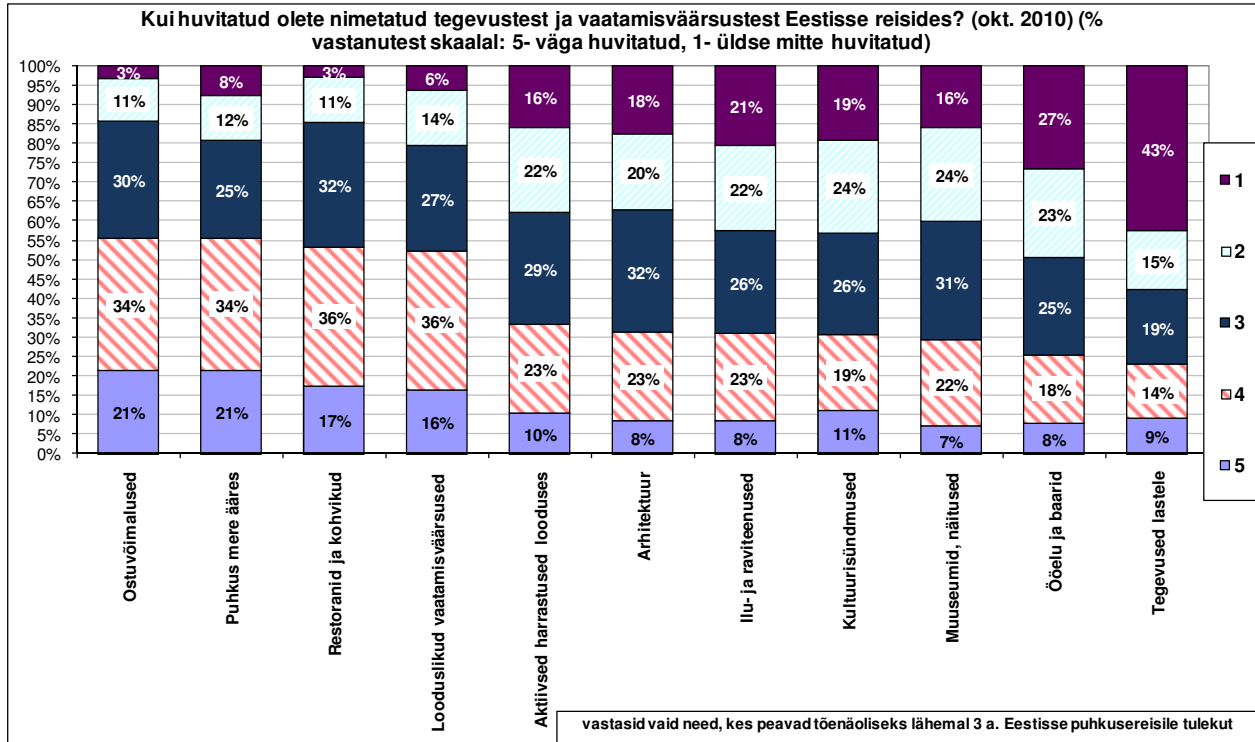
Tegevustest ja ajaveetmisvõimalustest Eestis nimetasid soomlased kõige olulisematena **puhkusevõimalusi mere ääres ja ostuvõimalusi** (mõlemaid nimetas väga või üsna olulisteks 55%) ning **restorane-kohvikuid** (53%) ja **looduslikke vaatamisväärsusi** (52%).

Ka selle küsimuse puhul mõjutab vanus eelistusi olulisel määral. Ööelu ja baare peavad oluliseks eelkõige 15-29aastased. Ka ostuvõimalused ja restoranid on noorematele (15-39 a.) mõnevõrra olulisemad kui neist vanematele vanusegruppidele. Looduslikud vaatamisväärsused, arhitektuur, näitused ja kultuurisündmused on aga üle 40-aastastele huvipakkumamad kui neist noorematele. Aktiivsed harrastused looduses pakuvad huvi eelkõige 20-59aastastele, mõnevõrra ka 60-69aastastele. Kõige vanemate (70-79 a.) ja kõige nooremate (15-19 a.) huvi aktiivsete harrastuste vastu on üsna väike. Ilu- ja raviteenuseid pidasid olulisemaks eelkõige 30-59aastased, aga suhteliselt oluliseks ka 60-79aastased.

Kui vaadata, milline on iga vanusegrupi esimene eelistus tegevuste osas, siis 15-19aastastel on selleks ülekaalukalt ööelu/ baarid (neid nimetas olulisteks 3/4 sellest vanusegrupist). 20-39aastased nimetasid kõige rohkem (enam-vähem võrdselt olulistena) nii ostuvõimalusi kui ka restorane, 40-59aastased aga puhkust mere ääres ja looduslikke vaatamisväärsusi. 60-79aastased nimetasid esikohal looduslikke vaatamisväärsusi.

Ostuvõimaluste ning ilu- ja raviteenuste vastu tunnevad madalama sissetulekuga inimesed rohkem huvi kui kõrgema sissetulekuga inimesed. Samas kultuurisündmuste ning muuseumide ja näituste vastu on suurem huvi just kõrgema sissetulekuga inimeste seas. Sissetulekugruppide vahel ilmnevad suured erinevused ka lasteatraktsioonide puhul: neid oluliseks pidavad sihtgrupid – väiksemate lastega pered – kuuluvad eelkõige gruppidesse, kus sissetulek pereliikme kohta on keskmisest madalam (ühtlasi kuuluvad nad ka tõenäolisemalt gruppidesse, kus üks vanem on kodune või töötab osalise ajaga).

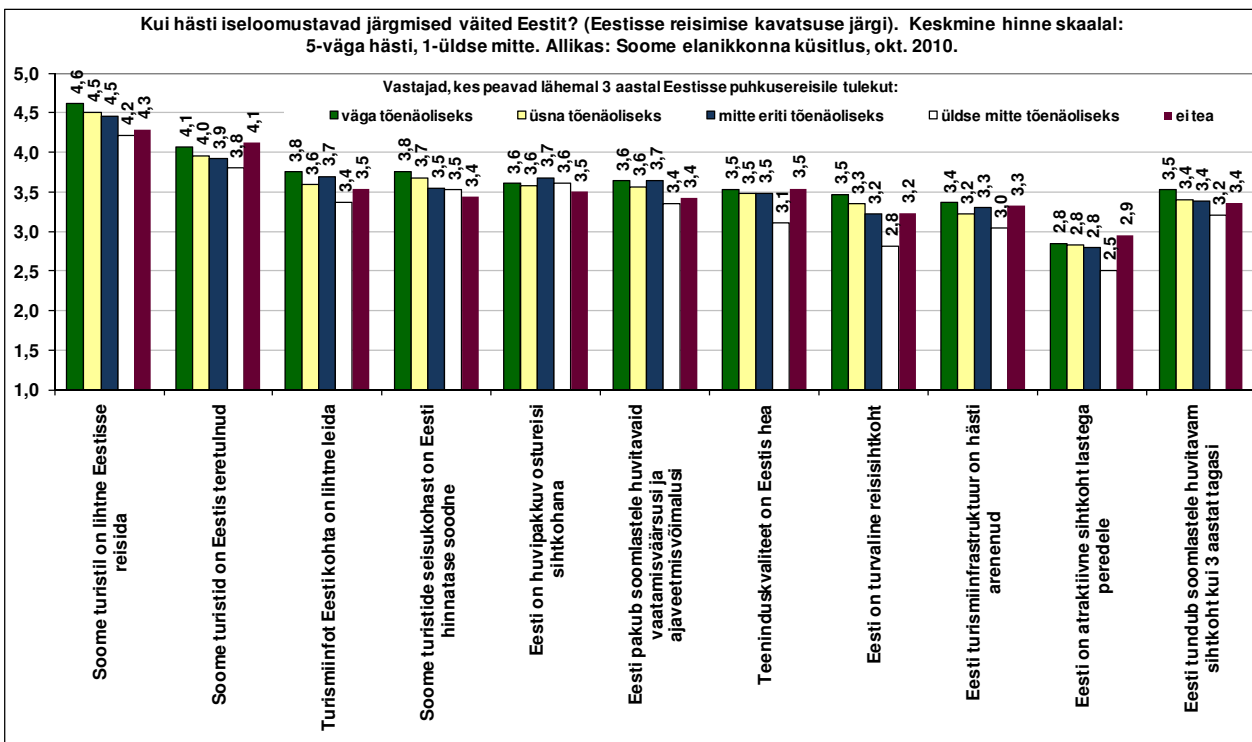
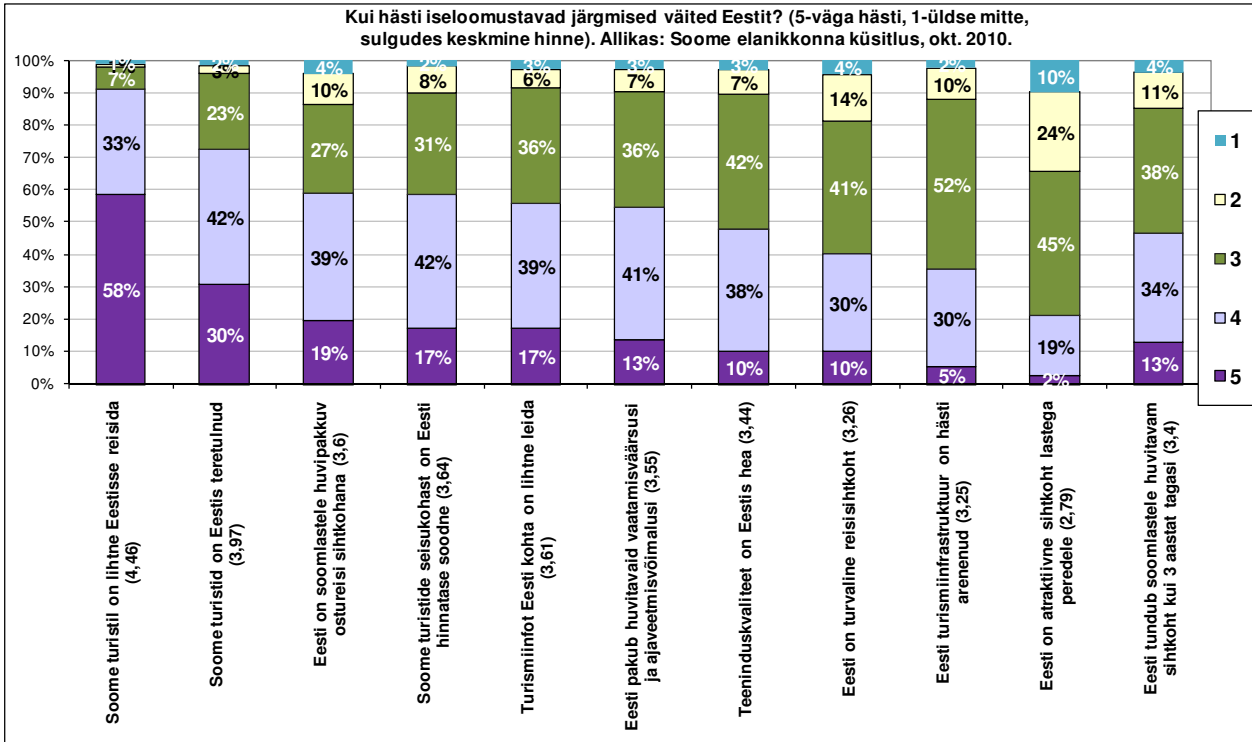
Eesti kui reisisihi tugevad ja nõrgad küljed

Vastajatel paluti hinnata kümne väite sobivust Eestiga (vt. joonis). **Eesti peamiseks tugevaks küljeks on see, et Soome turistil on lihtne Eestisse reisisid** (selle väitega nõustus 91% vastanutest; keskmine hinne 4,46). Väide „Soome turistid on Eestis teretunud” sai hindeks 3,97 (väitega nõustus 72% vastanutest). Järgnevatele väidetele antud hinnad olid üksjagu madalamad: Eesti atraktiivsus ostureisi sihtkohana, soodne hinnatase, turismiinfo kättesaadavus ning huvitavate ajaveetmisvõimaluste olemasolu said keskmiseks hindeks 3,6. Keskmine hinne teeninduskvaliteedile oli 3,44 (seda pidas pigem heaks 48% ja pigem halvaks 11%). Teiste küsitud teguritega võrreldes mõnevõrra madalamad olid hinnangud turvalisusele (3,26) ja turismiinfrastruktuurile (3,25). **Turvalisus sai ka suhteliselt palju negatiivseid hinnanguid: 19% pidas seda halvaks või pigem halvaks. Otseselt negatiivselt hinnati vaid Eesti atraktiivsust sihtkohana lastega peredele** (hinne 2,8 ehk väitega mitterõustujaid oli rohkem kui nõustujaid). Vaid 25% vastanutest, kellel oli alaealisi lapsi, hindas Eesti atraktiivsust lastega perede sihtkohana heaks või väga heaks, 40% keskmiseks ja 34% halvaks või väga halvaks. Nende tegurite osas, mille kohta küsiti hinnangut ka 2007.a. uuringus, olid hinnangud jäänud enam-vähem samaks. Veidi positiivsemaks olid muutunud hinnangud kahele väitele: „Soome turistid on Eestis teretunud” ja „Eesti on atraktiivne lastega perede sihtkohana”. 47% oli nõus või pigem nõus, et Eesti tundub soomlastele huvitavam sihtkoht kui 3 aastat tagasi, 15% oli pigem vastupidisel seisukohal.

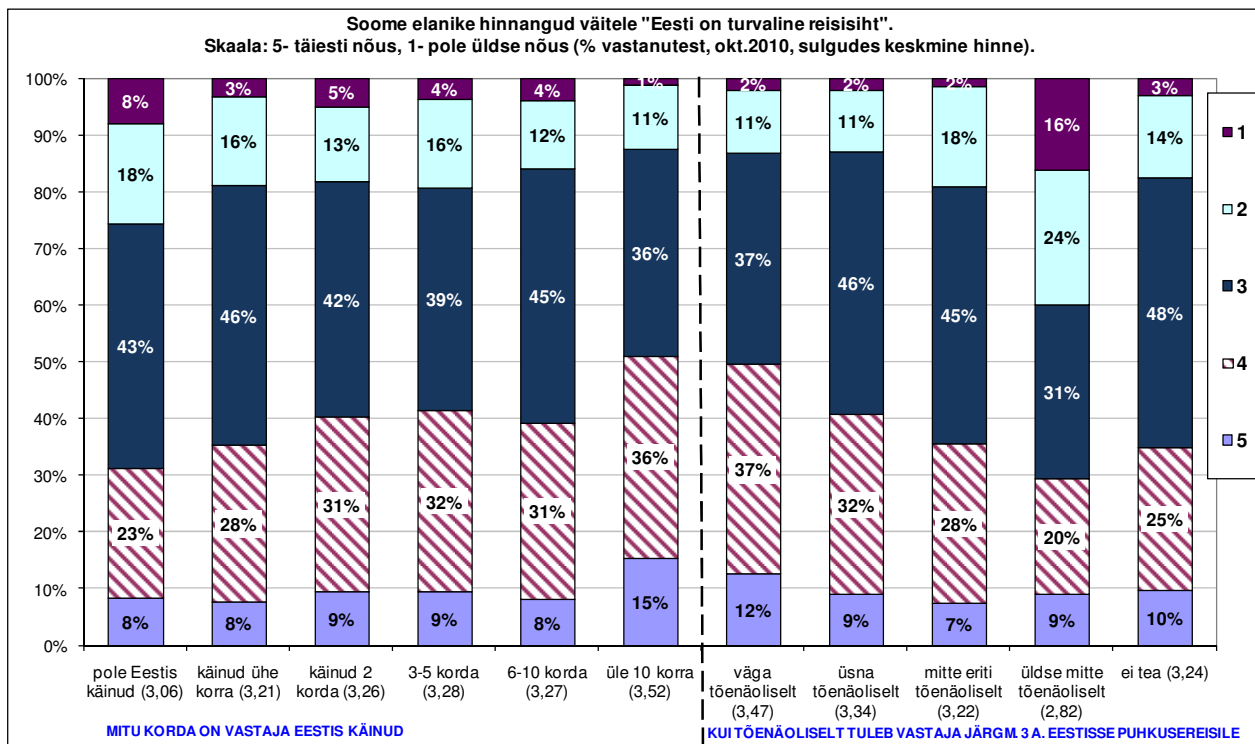
Pea kõigi tegurite osas olid Eestis mittekäinute hinnangud keskmisest veidi madalamad ja üle kümne korra käinute hinnangud keskmisest veidi positiivsemad. Erandiks oli kaks väidet. Väitele, et Eesti

hinnatase on soodne, andsid mõnevõrra positiivsema hinde need, kes pole Eestis käinud või on käinud vaid ühe korra. Ka väitega, et Eesti tundub soomlastele huvitavam sihtkoht kui 3 aastat tagasi, nõustujaid oli rohkem mittekäinute seas – sellega nõustus 54% mittekäinutest, samas vastupidisel arvamusel oli vaid 11% mittekäinutest. Teisest küljest tuleks tähele panna, et Eestis korduvalt käinute hindede sellele väitele olid madalamad: Eestis üle kümne korra käinutest 42% arvas, et Eesti tundub soomlastele huvitavam sihtkoht kui 3 aastat tagasi, kuid 20% oli vastupidisel arvamusel.

Nende hinnangud, kes pidasid Eestisse puhkusereisile tulekut tõenäoliseks, olid mõnevõrra positiivsemad kui neil, kes Eestisse reisimist tõenäoliseks ei pidanud. Eriti suur vahe ilmnas, kui võrrelda neid, kes pidasid reisi väga tõenäoliseks, nendega, kes ei pidanud seda üldse tõenäoliseks (vt. eelnev joonis). **Kõige rohkem erinesid arvamused turvalisuse kohta, mida hindasid madalamalt need, kes Eestisse reisida ei kavatsenud ja kes polnud Eestis käinud.** Mida rohkem kordi olid vastajad Eestis käinud ja mida tõenäolisemaks nad pidasid Eestisse tulekut, seda rohkem valitses nende seas arvamus, et Eesti on pigem turvaline sihtkoht (vt. järgnev joonis). Nende hulgas, kes polnud Eestis käinud ega kavatsenud Eestisse tulla, oli suhteliselt suur hulk neid, kes hindasid turvalisust Eestis halvaks või pigem halvaks. Neist, kes ei pidanud Eestisse puhkusereisile tulekut üldse tõenäoliseks, hindas turvalisust heaks või pigem heaks 29%, halvaks või pigem halvaks aga koguni 40%. Sellest võib järeldada, et osaliselt võib see arvamus olla põhjuseks, miks nad pole soovinud Eestisse reisida (kindlasti aga pole see ainuke põhjus). Need, kes ei pidanud Eestisse puhkusereisile tulekut üldse tõenäoliseks, andsid suhteliselt madala hinde ka teenindustasemele.

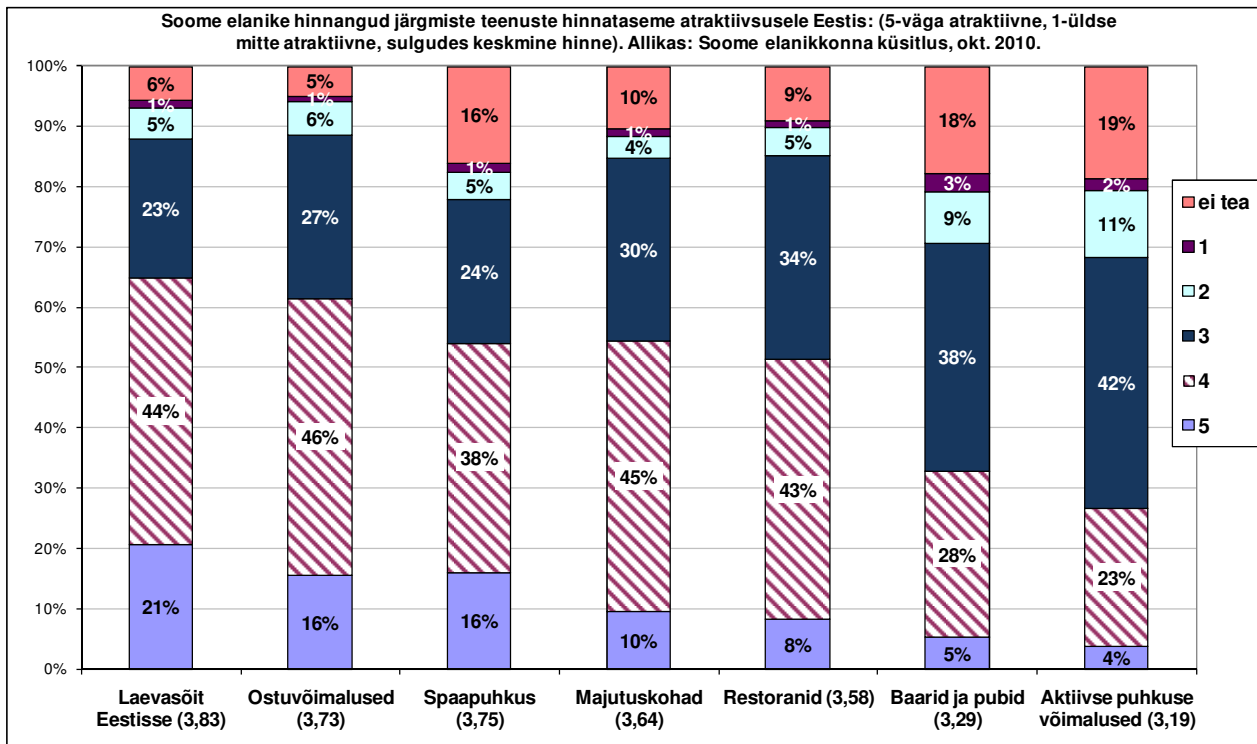

Vanusegruppide vahel ilmnasid erinevused hinnangutes vaid ühele tegurile. Väitega „**Eesti pakub Soome turistidele huvitavaid vaatamisväärsusi ja ajaveetmisvõimalusi**” nõustujaid oli keskmisest mõnevõrra rohkem vanemate vanusegruppide hulgas (üle 50 a.).

Vastajatel paluti ka hinnata teenuste hinnataseme atraktiivsust. Hinnangud olid üldiselt positiivsed või pigem positiivsed. Hinnataseme poolest kõige atraktiivsemaks hinnati laevasõitu ja oste; nendega võrreldes mõnevõrra vähem, kuid siiski atraktiivseks hinnati spaapuhkuse, majutuskohtade ja restoranide hinnataset. Ülejäänud teenustega võrreldes kõige vähem atraktiivseks hinnati baaride ning aktiivse puhkuse võimaluste hinnataset. Aktiivse puhkuse hinnatasemele andsid kõige nõrgema hinde noored: 15-29aastaste seas oli neid, kes hindasid seda pigem negatiivseks veidi rohkem, kui neid, kes hindasid seda pigem positiivseks. Spaapuhkuse hinnataset hindasid atraktiivsemaks keskealised ja vanemad vanusegrupid (eriti üle 60-a.) Eestis mittekäinute hulgas oli rohkem neid, kes ei osanud hinnangut anda, samas nende keskmised hinded ei erinenud eriti palju Eestis käinute antud keskmistest hinnetest. Esile võib tuua, et majutuse hinnataset hindasid atraktiivsemaks need, kes olid Eestis käinud palju kordi (6-10

korda ja eriti need, kes olid käinud üle kümne korra). Need, kes pidasid tõenäoliseks lähemal kolmel aastal Eestisse puhkusereisile tulekut, andsid üldiselt veidi kõrgemaid hindedeid kui ülejäänud vastanud.

Andmete allikad:

- Suomalaisten matkailu 2009 (Tilastokeskus)
- Eesti majutusettevõtete statistika 1999-2009 (Statistikaamet)
- Välisküllastajate uuring 2007-2009 (Statistikaamet)
- Eesti maine puhkusesihtkohana: Soome elanikkonna küsitlus, okt. 2010 (EAS)
- Eesti maine puhkusesihtkohana: Soome elanikkonna küsitlus, nov. 2007 (EAS)

Koostanud:

Piret Kallas, turismiuuringute koordinaator
EAS Turismiarenduskeskus
25.10.2010

